

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про банки і банківську діяльність

Із змінами і доповненнями, внесеними
Законами України
від 20 вересня 2001 року N 2740-III,
від 28 листопада 2002 року N 249-IV,
від 6 лютого 2003 року N 485-IV,
від 22 травня 2003 року N 835-IV,
від 5 червня 2003 року N 914-IV,
від 20 листопада 2003 року N 1294-IV,
від 22 червня 2004 року N 1828-IV,
від 2 червня 2005 року N 2631-IV,
від 29 листопада 2005 року N 3127-IV,
від 1 грудня 2005 року N 3163-IV,
від 15 грудня 2005 року N 3201-IV,
від 15 грудня 2005 року N 3205-IV,
від 22 грудня 2005 року N 3273-IV,
від 15 березня 2006 року N 3541-IV,
від 14 вересня 2006 року N 133-V,
від 16 листопада 2006 року N 358-V
(зміни, внесені [пунктами 2 і 5 розділу I Закону України](#)
[від 16 листопада 2006 року N 358-V](#),
набрали чинності з [16 травня 2008 року](#)),
від 22 грудня 2006 року N 532-V,
від 27 квітня 2007 року N 997-V,
від 31 жовтня 2008 року N 639-VI
(зміни, внесені Законом України від 31 жовтня 2008 року N 639-VI,
діють до [1 січня 2011 року](#),
крім змін, внесених [підпунктом 2 пункту 7 розділу II Закону України](#)
[від 31 жовтня 2008 року N 639-VI](#), які діють до [1 січня 2012 року](#),
враховуючи зміни, внесені [Законом України](#)
[від 23 грудня 2010 року N 2856-VI](#),
від 12 грудня 2008 року N 661-VI,
від 23 червня 2009 року N 1533-VI,
від 24 липня 2009 року N 1617-VI,
від 18 травня 2010 року N 2258-VI,
від 1 червня 2010 року N 2289-VI
(зміни, внесені Законом України від 1 червня 2010 року N 2289-VI,
вводяться в дію з [31 липня 2010 року](#)),
від 9 липня 2010 року N 2478-VI,
від 9 вересня 2010 року N 2510-VI,
від 9 вересня 2010 року N 2522-VI,
від 4 листопада 2010 року N 2677-VI,
від 2 грудня 2010 року N 2756-VI,
від 23 грудня 2010 року N 2856-VI,

від 4 лютого 2011 року N 3011-VI,
від 15 лютого 2011 року N 3024-VI,
від 21 квітня 2011 року N 3265-VI,
від 19 травня 2011 року N 3385-VI,
від 19 травня 2011 року N 3394-VI,
від 22 вересня 2011 року N 3795-VI,
від 23 лютого 2012 року N 4452-VI,
від 13 квітня 2012 року N 4652-VI,
від 24 травня 2012 року N 4841-VI,
від 4 липня 2012 року N 5042-VI,
від 5 липня 2012 року N 5080-VI,
від 6 липня 2012 року N 5178-VI,
від 18 вересня 2012 року N 5248-VI,
від 2 жовтня 2012 року N 5410-VI,
від 16 жовтня 2012 року N 5463-VI,
від 16 травня 2013 року N 245-VII,
від 4 липня 2013 року N 401-VII

(зміни, внесені [підпунктом 2 пункту 1 розділу I](#) Закону України від 4 липня 2013 року N 401-VII, набувають чинності з [12 жовтня 2013 року](#)),
від 4 липня 2013 року N 406-VII

(Положення частини другої статті 32 цього Закону (щодо формування статутного капіталу шляхом грошових внесків) у 2013 році у разі придбання у державну власність акцій публічного акціонерного товариства "Державний ощадний банк України" в обмін на облігації внутрішньої державної позики застосовуються з урахуванням статті 19 Закону України від 6 грудня 2012 року N 5515-VI)

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Глава 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Предмет та мета Закону

Цей Закон визначає структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків.

Метою цього Закону є правове забезпечення стабільного розвитку і діяльності банків в Україні і створення належного конкурентного середовища на фінансовому ринку, забезпечення захисту законних інтересів вкладників і клієнтів банків, створення сприятливих умов для розвитку економіки України та підтримки вітчизняного товаровиробника.

Стаття 2. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

визначення терміну статті 2 виключено

(згідно із Законом України
від 04.07.2012 р. N 5042-VI)

асоційована особа - чоловік або дружина, прямі родичі цієї особи (батько, мати, діти, рідні брати та сестри, дід, баба, онуки), прямі родичі чоловіка або дружини цієї особи, чоловік або дружина прямого родича;

(статтю 2 доповнено визначенням згідно із
Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

афілійована особа банку - будь-яка юридична особа, в якій банк має істотну участь або яка має істотну участь у банку;

банк - юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків;

(визначення терміна статі 2 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

банк з іноземним капіталом - банк, у якому частка капіталу, що належить хоча б одному іноземному інвестору, становить не менше 10 відсотків;

(визначення терміна статті 2 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

банківська група - група юридичних осіб, які мають спільного контролера, що складається:

з материнського банку та його українських та іноземних дочірніх та/або асоційованих компаній, які є фінансовими установами;

з двох або більше фінансових установ та в якій банківська діяльність є переважною.

Банківська холдингова компанія та компанія з надання допоміжних послуг, яка має спільного контролера з учасниками банківської групи, входять до складу банківської групи.

Переважна діяльність у групі є банківською, якщо сукупне середньоарифметичне значення активів банків (банку) - учасників (учасника) банківської групи за останні чотири звітних квартали становить 50 і більше відсотків сукупного розміру середньоарифметичних значень активів усіх фінансових установ, що входять до цієї групи, за цей період.

Розрахунок переважної діяльності банківської групи здійснюється щороку станом на 1 січня у порядку, визначеному цією статтею.

Після того як групу було визначено банківською на підставі переважної діяльності та частка сукупних активів банків (банку) у сукупному розмірі активів фінансових установ, що входять до цієї групи, зменшилася та становить від 40 до 50 відсотків, така група продовжує вважатися банківською впродовж не більше трьох років з моменту такого зменшення;

(статтю 2 доповнено визначенням згідно із
Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

банківська холдингова компанія - фінансова холдингова компанія, в якій переважною діяльністю фінансових установ, що є її дочірніми та асоційованими компаніями, є банківська діяльність;

(статтю 2 доповнено визначенням згідно із
Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

банківська діяльність - залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб;

банківський кредит - будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми;

банківська ліцензія - документ, який видається Національним банком України в порядку і на умовах, визначених у цьому Законі, на підставі якого банки та філії іноземних банків мають право здійснювати банківську діяльність;

(визначення терміна статті 2 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

банківський платіжний інструмент - засіб, що містить реквізити, які ідентифікують його емітента, платіжну систему, в якій він використовується, та, як правило, держателя цього банківського платіжного інструмента. За допомогою банківських платіжних інструментів формуються відповідні документи за операціями, що здійснені з використанням банківських платіжних інструментів, на підставі яких проводиться переказ грошей або надаються інші послуги держателям банківських платіжних інструментів;

банківські рахунки - рахунки, на яких обліковуються власні кошти, вимоги, зобов'язання банку стосовно його клієнтів і контрагентів та які дають можливість здійснювати переказ коштів за допомогою банківських платіжних інструментів;

державний реєстр банків - реєстр, що ведеться Національним банком України і містить відомості про державну реєстрацію усіх банків;

дочірня компанія - юридична особа, яка контролюється іншою юридичною особою (материнською компанією);

(статтю 2 доповнено визначенням згідно із
Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

вклад (депозит) - це кошти в готівковій або у безготівковій формі, у валюті України або в іноземній валюті, які розміщені клієнтами на їх іменних рахунках у банку на договірних засадах на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору;

визначення терміну статті 2 виключено

(згідно із Законом України
від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

ділова репутація - відомості, зібрані Національним банком України, про відповідність діяльності юридичної або фізичної особи, у тому числі керівників юридичної особи та власників істотної участі у такій юридичній особі, вимогам закону, діловій практиці та професійній етиці, а також відомості про порядність, професійні та управлінські здібності фізичної особи;

(визначення терміна статі 2 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

економічні нормативи - показники, що встановлюються Національним банком України і дотримання яких є обов'язковим для банків;

визначення терміну статті 2 виключено

(згідно із Законом України
від 06.02.2003 р. N 485-IV)

іноземний - пов'язаний з громадянином або юридичною особою будь-якої країни, крім України;

інспекційна перевірка банку - форма здійснення банківського нагляду уповноваженими Національним банком України особами безпосередньо у банку;

(статтю 2 доповнено визначенням згідно із
Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

істотна участь - пряме та/або опосередковане володіння однією особою самостійно чи спільно з іншими особами 10 і більше відсотками статутного капіталу та/або права голосу акцій, паїв юридичної особи або незалежна від формального володіння можливість значного впливу на управління чи діяльність юридичної особи;

(визначення терміна статі 2 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

капітал банку - власні кошти, залишкова вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань;

(визначення терміна статі 2 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

визначення терміну статті 2 виключено

(згідно із Законом України
від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

капітал приписний - сума грошових коштів у вільно конвертованій валюті, надана іноземним банком філії для її акредитації;

(статтю 2 доповнено терміном згідно із
Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

капітал статутний - сплачена грошовими внесками учасників банку вартість акцій, паїв банку в розмірі, визначеному статутом;

(визначення терміна статі 2 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

капітал регулятивний - сукупність основного та додаткового капіталів, складові яких визначаються цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України;

(визначення терміна статі 2 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

керівники юридичної особи (крім банку) - керівник підприємства, установи, члени виконавчого органу та ради (спостережної ради) юридичної особи;

(статтю 2 доповнено визначенням згідно із
Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

клієнт банку - будь-яка фізична чи юридична особа, що користується послугами банку;

контролер - фізична або юридична особа, щодо якої не існує контролерів - фізичних осіб та яка має можливість здійснювати вирішальний вплив на управління або діяльність юридичної особи шляхом прямого та/або опосередкованого володіння самостійно або спільно з іншими особами часткою в юридичній особі, що відповідає еквіваленту 50 чи більше відсотків статутного капіталу та/або голосів юридичної особи, або незалежно від формального володіння здійснювати такий вплив на основі угоди чи будь-яким іншим чином;

(статтю 2 доповнено визначенням згідно із
Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

контроль - можливість здійснювати вирішальний вплив на управління та/або діяльність юридичної особи шляхом прямого та/або опосередкованого володіння однією особою самостійно або спільно з іншими особами часткою в юридичній особі, що відповідає еквіваленту 50 чи більше відсотків статутного капіталу та/або голосів юридичної особи, або незалежно від формального володіння можливість здійснювати такий вплив на основі угоди чи будь-яким іншим чином;

(визначення терміна статі 2 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

кошти - гроші у національній або іноземній валюті чи їх еквівалент;

кредитор банку - юридична або фізична особа, яка має документально підтвержені вимоги до боржника щодо його майнових зобов'язань;

ліквідація банку - процедура припинення функціонування банку як юридичної особи відповідно до положень цього Закону та [Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб"](#);

(визначення терміна із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

визначення терміна статті 2 виключено

(згідно із Законом України
від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

визначення терміна статті 2 виключено

(згідно із Законом України
від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

материнський банк - український банк, серед дочірніх та/або асоційованих компаній якого є банк та/або інша фінансова установа та який не є дочірньою компанією іншого українського банку або банківської холдингової компанії;

(статтю 2 доповнено визначенням згідно із Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

визначення терміна статті 2 виключено

(визначення терміна статті 2 у редакції Закону України від 24.07.2009 р. N 1617-VI, виключено згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

визначення терміна статті 2 виключено

(згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу банку - співвідношення між розміром регулятивного капіталу і сумою активів та позабалансових зобов'язань, зважених на відповідні коефіцієнти кредитного ризику, та сумою вимог для покриття інших ризиків банку;

(статтю 2 доповнено визначенням згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

нормативно-правові акти Національного банку України - нормативно-правові акти, що видаються Національним банком України у межах його повноважень на виконання цього та інших законів України;

визначення терміну статті 2 виключено

(згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

визначення терміну статті 2 виключено

(визначення терміна статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V, виключено згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

реорганізація банку - злиття, приєднання, виділення, поділ банку, перетворення його організаційно-правової форми, наслідком яких є передача, прийняття його майна, коштів, прав та обов'язків правонаступникам;

розкриті резерви - резерви і фонди, створені або збільшені за рахунок нерозподіленого прибутку та оприлюднені у фінансовій звітності банку;

(статтю 2 доповнено визначенням згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

розрахункові банківські операції - рух грошей на банківських рахунках, здійснюваний згідно з розпорядженнями клієнтів або в результаті дій, які в рамках закону призвели до зміни права власності на активи;

споріднена особа - юридична особа, яка має спільних з банком власників істотної участі;

системоутворюючий банк - банк, зобов'язання якого становлять не менше 10 відсотків від загальних зобов'язань банківської системи;

структура власності - система взаємовідносин юридичних та фізичних осіб, що дає змогу визначити всіх осіб, які мають пряму та/або опосередковану істотну участь в юридичній особі, у тому числі відносини контролю між ними щодо цієї юридичної особи;

(статтю 2 доповнено визначенням згідно із
Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

визначення терміна статті 2 виключено

(згідно із Законом України
від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

визначення терміна статті 2 виключено

(згідно із Законом України
від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

уповноважена особа банку - особа, яка на підставі статуту чи угоди має повноваження представляти банк та вчиняти від його імені певні дії, що мають юридичне значення;

учасники банківської групи - банки, інші фінансові установи, банківські холдингові компанії, компанії з надання допоміжних послуг, які мають спільного контролера;

(статтю 2 доповнено визначенням згідно із
Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

учасники банку - засновники банку, акціонери банку, який є публічним акціонерним товариством, і пайовики кооперативного банку;

(визначення терміну статті 2 у редакції
Закону України від 14.09.2006 р. N 133-V,
із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 24.07.2009 р. N 1617-VI)

визначення терміну статті 2 виключено

(згідно із Законом України
від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

визначення терміну статті 2 виключено

(згідно із Законом України
від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

фінансове оздоровлення банку - відновлення платоспроможності банку та приведення фінансових показників його діяльності у відповідність із вимогами Національного банку України.

(статтю 2 доповнено визначенням терміну згідно із Законом України від 24.07.2009 р. N 1617-VI)

Терміни "асоційована компанія", "материнська компанія", "фінансова холдингова компанія", "компанія з надання допоміжних послуг" вживаються в значеннях, визначених [Законом України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг"](#).

(статтю 2 доповнено частиною другою згідно із Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Терміни "андеррайтер" та "андеррайтинг" вживаються у значеннях, визначених [Законом України "Про цінні папери та фондовий ринок"](#).

(статтю 2 доповнено частиною третьою згідно із Законом України від 04.07.2012 р. N 5042-VI)

Стаття 3. Сфера застосування

Цей Закон регулює відносини, що виникають під час заснування, реєстрації, діяльності, реорганізації та ліквідації банків.

Положення цього Закону та нормативно-правові акти Національного банку України застосовуються як до банків, так і до філій іноземних банків.

(статтю 3 доповнено новою частиною другою згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V, у зв'язку з цим частини другу і третю вважати відповідно частинами третьою і четвертою)

Положення цього Закону застосовуються до представництв іноземних банків, що діють на території України, якщо інше не встановлено міжнародними договорами (угодами), згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також до філій українських банків за кордоном та до пов'язаних з банком осіб, визначених статтею 52 цього Закону.

Відповідні положення цього Закону поширюються також на окремі зобов'язання і відповідальність інших осіб, діяльність яких пов'язана з функціонуванням банків.

Відносини, що виникають під час застосування процедури тимчасової адміністрації та ліквідації емітента іпотечних облігацій, цей Закон регулює в частині, що не суперечить [Закону України "Про іпотечні облігації"](#).

(статтю 3 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом України від 21.04.2011 р. N 3265-VI)

Відносини, пов'язані з функціонуванням державного земельного банку, цей Закон регулює в частині, що не суперечить нормам спеціального законодавства у сфері земельних відносин.

(статтю 3 доповнено частиною шостою згідно із Законом України від 18.09.2012 р. N 5248-VI)

Стаття 4. Банківська система України

Банківська система України складається з Національного банку України та інших банків, а також філій іноземних банків, що створені і діють на території України відповідно до положень цього Закону та інших законів України.

Банк самостійно визначає напрями своєї діяльності і спеціалізацію за видами послуг.

Національний банк України визначає види спеціалізованих банків та порядок набуття банком статусу спеціалізованого.

Національний банк України здійснює регулювання діяльності спеціалізованих банків через економічні нормативи та нормативно-правове забезпечення здійснюваних цими банками операцій.

Національний банк України здійснює регулювання та банківський нагляд відповідно до положень [Конституції України](#), цього Закону, [Закону України "Про Національний банк України"](#), інших законодавчих актів України та нормативно-правових актів Національного банку України. Національний банк України визначає особливості регулювання та нагляду за банком, що має статус Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках, з урахуванням специфіки його діяльності.

(частина п'ята статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 04.07.2013 р. N 401-VII)

(стаття 4 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V, у редакції Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 5. Економічна незалежність банків

Банки мають право самостійно володіти, користуватися та розпоряджатися майном, що перебуває у їхній власності.

Держава не відповідає за зобов'язаннями банків, а банки не відповідають за зобов'язаннями держави, якщо інше не передбачено законом або договором.

Національний банк України не відповідає за зобов'язаннями банків, а банки не відповідають за зобов'язаннями Національного банку України, якщо інше не передбачено законом або договором.

Органам державної влади і органам місцевого самоврядування забороняється будь-яким чином впливати на керівництво чи працівників банків у ході виконання ними службових обов'язків або втручатись у діяльність банку, за винятком випадків, передбачених законом.

Шкода, заподіяна банку внаслідок такого втручання, підлягає відшкодуванню у порядку, визначеному законом.

Стаття 6. Організаційно-правова форма банку

Банки в Україні створюються у формі публічного акціонерного товариства або кооперативного банку.

(частина перша статті 6 у редакції
Закону України від 14.09.2006 р. N 133-V,
із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 24.07.2009 р. N 1617-VI)

Особливості правового статусу, порядку створення, діяльності, реорганізації та ліквідації банків визначаються цим Законом та [Законом України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб"](#).

(частина друга статті 6 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI,
із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Стаття 7. Державні банки

Державний банк - це банк, сто відсотків статутного капіталу якого належать державі.

Державний банк створюється за рішенням Кабінету Міністрів України. При цьому в законі про Державний бюджет України на відповідний рік передбачаються витрати на формування статутного капіталу державного банку. Кабінет Міністрів України має право формувати статутний капітал державного земельного банку за рахунок грошових внесків та внесків у вигляді земельних ділянок. Кабінет Міністрів України зобов'язаний отримати позитивний висновок Національного банку України з приводу наміру заснування державного банку. Отримання висновку Національного банку України є обов'язковим також у разі ліквідації (реорганізації) державного банку, за винятком його ліквідації внаслідок неплатоспроможності.

(частина друга статті 7 із змінами, внесеними
згідно із Законами України від 15.02.2011 р. N 3024-VI,
від 18.09.2012 р. N 5248-VI)

Статут та діяльність державного банку мають відповідати вимогам цього Закону, інших законів України та нормативно-правових актів Національного банку України.

Статут державного банку затверджується постановою Кабінету Міністрів України.

Державна реєстрація державних банків здійснюється відповідно до законодавства з питань державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

(частина п'ята статті 7 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Держава здійснює і реалізує повноваження власника щодо акцій (паїв), які їй належать у статутному капіталі державного банку, через органи управління державного банку. Кабінет Міністрів України здійснює управління державним банком у випадках, встановлених цим Законом, іншими законами і статутом державного банку.

(частина шоста статті 7 у редакції Закону
України від 22.12.2006 р. N 532-V)

Органами управління державного банку є наглядова рада і правління банку.

(частина сьома статті 7 у редакції Закону
України від 22.12.2006 р. N 532-V)

Органом контролю державного банку є ревізійна комісія, персональний та кількісний склад якої визначаються наглядовою радою державного банку.

(частина восьма статті 7 у редакції Закону
України від 22.12.2006 р. N 532-V)

Наглядова рада є вищим органом управління державного банку, що здійснює контроль за діяльністю правління банку з метою збереження залучених у вклади грошових коштів, забезпечення їх повернення вкладникам і захисту інтересів держави як акціонера державного банку, а також здійснює інші функції, визначені цим Законом.

(частина дев'ята статті 7 у редакції Закону
України від 22.12.2006 р. N 532-V)

До складу наглядової ради державного банку входять члени наглядової ради банку, призначені Верховною Радою України, Президентом України і Кабінетом Міністрів України. З метою представництва інтересів держави до складу наглядової ради державного банку можуть входити представники органів виконавчої влади та інші особи, які відповідають вимогам, зазначеним у цій статті. Термін повноважень членів наглядової ради державного банку - п'ять років.

(частина десята статті 7 у редакції Законів
України від 22.12.2006 р. N 532-V,
від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Президент України призначає п'ять членів наглядової ради державного банку шляхом прийняття відповідного Указу.

(частина одинадцята статті 7 у редакції
Закону України від 22.12.2006 р. N 532-V)

Верховна Рада України призначає п'ять членів наглядової ради державного банку шляхом прийняття відповідної Постанови.

(частина дванадцята статті 7 у редакції
Закону України від 22.12.2006 р. N 532-V)

Кабінет Міністрів України призначає п'ять членів наглядової ради державного банку шляхом прийняття відповідної Постанови.

(частина тринадцята статті 7 у редакції
Закону України від 22.12.2006 р. N 532-V)

Членом наглядової ради державного банку може бути громадянин України, який має вищу економічну або юридичну освіту, або науковий ступінь у галузі економіки, фінансів та/або права і при цьому має досвід роботи в органі законодавчої влади чи на керівних посадах центральних органів виконавчої влади України, які забезпечують формування та реалізують державну фінансову, економічну та правову політику, або в банківській установі, чи досвід наукової, практичної роботи у галузі економіки, фінансів, права. Особа, яка входить до складу наглядової ради чи іншого органу управління банку (крім державного) чи є членом сім'ї такої особи першого ступеня споріднення, або особа, яка була засуджена за

зловживання у фінансовій сфері, судимість якої не погашена або не знята в установленому законом порядку, не може бути членом наглядової ради державного банку. Не допускається призначення особи на посаду члена наглядової ради державного банку, якщо таке призначення може призвести до конфлікту інтересів.

(частина чотирнадцята статті 7 у редакції
Закону України від 22.12.2006 р. N 532-V,
із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Члени наглядової ради державного банку виконують свої функції без отримання будь-якої матеріальної винагороди.

(частина п'ятнадцята статті 7 у редакції
Закону України від 22.12.2006 р. N 532-V)

Наглядову раду державного банку очолює голова, який обирається наглядовою радою зі складу її членів.

(частина шістнадцята статті 7 у редакції
Закону України від 22.12.2006 р. N 532-V)

Засідання наглядової ради є правомочним за наявності не менше десяти його членів.

(частина сімнадцята статті 7 у редакції
Закону України від 22.12.2006 р. N 532-V)

Рішення наглядової ради приймаються простою більшістю голосів від загальної кількості присутніх на засіданні членів наглядової ради державного банку. Статут і внутрішні положення державного банку можуть передбачати порядок скликання, голосування, прийняття і оформлення рішень наглядової ради.

(частина вісімнадцята статті 7 у редакції
Закону України від 22.12.2006 р. N 532-V)

Повноваження призначеного складу наглядової ради державного банку та/або кожного з його членів можуть припинятися відповідно за рішенням Верховної Ради України, Президента України і Кабінету Міністрів України щодо призначених ними осіб, але не раніше ніж через один рік з дня призначення. З дня призначення уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб повноваження наглядової ради державного банку призупиняються.

(частина дев'ятнадцята статті 7 у редакції
Закону України від 22.12.2006 р. N 532-V,
із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

У своїй діяльності наглядова рада державного банку керується цим Законом, іншими актами законодавства України і статутом державного банку. Наглядова рада не може втручатися в оперативну діяльність державного банку.

(частина двадцята статті 7 у редакції
Закону України від 22.12.2006 р. N 532-V)

До компетенції наглядової ради державного банку належить прийняття рішень з питань, визначених у пунктах 1, 5, 6 статті 38 цього Закону і пунктах 1 - 7 статті 39 цього Закону, а також з інших питань, необхідність врегулювання яких передбачена цим Законом.

(частина двадцять перша статті 7 у редакції Закону України від 22.12.2006 р. N 532-V)

Рішення про зміну розміру статутного капіталу державного банку та припинення його діяльності приймається Кабінетом Міністрів України. При цьому Кабінет Міністрів України зобов'язаний отримати позитивний висновок Національного банку України з приводу наміру зміни розміру статутного фонду державного банку.

Повноваження виконавчого органу державного банку визначаються його статутом. Кандидатури голови та членів виконавчого органу узгоджуються з Національним банком України відповідно до вимог цього Закону.

Банк, створений у порядку, визначеному частиною другою цієї статті, має право додавати до свого найменування слово "державний", використовувати зображення Державного Герба України, Державного Прапора України.

У разі прийняття рішення про часткове або повне відчуження державою належних їй акцій (паїв) державного банку такий банк втрачає статус державного. Власники акцій зобов'язані привести статут та діяльність банку у відповідність з вимогами цього Закону та нормативно-правових актів Національного банку України.

Державний земельний банк має право здійснювати операції з земельними ділянками та майновими правами на земельні ділянки відповідно до законодавства України у сфері земельних відносин та свого статуту.

(статтю 7 доповнено частиною двадцять шостою згідно із Законом України від 18.09.2012 р. N 5248-VI)

Національний банк України визначає особливості видачі державному земельному банку банківської ліцензії, регулювання та нагляду за державним земельним банком з урахуванням специфіки його діяльності.

(статтю 7 доповнено частиною двадцять сьомою згідно із Законом України від 18.09.2012 р. N 5248-VI)

Стаття 8. Кооперативні банки

Кооперативний банк створюється в порядку, передбаченому цим Законом. Законодавство про кооперацію поширюється на кооперативні банки в частині, що не суперечить цьому Закону.

Кооперативні банки створюються за принципом територіальності і поділяються на місцеві та центральний кооперативні банки.

Мінімальна кількість учасників місцевого (у межах області) кооперативного банку має бути не менше 50 осіб. У разі зменшення кількості учасників і неспроможності кооперативного банку протягом одного року збільшити їх кількість до мінімальної необхідної кількості діяльність такого банку припиняється шляхом зміни організаційно-правової форми або ліквідації.

Учасниками центрального кооперативного банку є місцеві кооперативні банки.

До функцій центрального кооперативного банку, крім передбачених цим Законом, належать централізація та перерозподіл ресурсів, акумульованих місцевими кооперативними банками, а також здійснення контролю за діяльністю кооперативних банків регіонального рівня.

Органами управління кооперативних банків є загальні збори учасників (пайовиків), спостережна рада банку та правління банку. Органом контролю є ревізійна комісія банку. Органи управління та контролю кооперативного банку створюються та здійснюють свої повноваження відповідно до цього Закону.

Статутний капітал кооперативного банку поділяється на паї. Рівень мінімального розміру статутного капіталу кооперативного банку встановлюється Національним банком України відповідно до цього Закону.

Кожний учасник кооперативного банку незалежно від розміру своєї участі у капіталі банку (паю) має право одного голосу.

Прибутки або збитки кооперативного банку за результатами фінансового року розподіляються між учасниками пропорційно розміру їх паю.

Обмеження, встановлені цим Законом для операцій банку з пов'язаними особами, не поширюються на операції кооперативного банку.

Стаття 9. Банківський нагляд на консолідованій основі

Банківський нагляд на консолідованій основі - це нагляд, що здійснюється Національним банком України за банківською групою з метою забезпечення стабільності банківської системи та обмеження ризиків, на які наражається банк внаслідок участі в банківській групі, шляхом регулювання, моніторингу та контролю ризиків банківської групи у визначеному Національним банком України порядку.

Національний банк України з метою здійснення нагляду на консолідованій основі має право визначати в межах банківської групи підгрупи, що складаються принаймні з двох фінансових установ, та здійснювати за ними нагляд на субконсолідованій основі.

Критерії визначення таких підгруп встановлюються нормативно-правовими актами Національного банку України.

Національний банк України має право встановлювати вимоги до банківської групи та/або банківської підгрупи на консолідованій та субконсолідованій основі щодо:

- 1) наявності ефективної системи корпоративного управління;
- 2) наявності ефективної системи управління ризиками;
- 3) наявності ефективної системи внутрішнього контролю;
- 4) наявності облікових процедур, інформаційних систем, необхідних для забезпечення виконання вимог на консолідованій основі;
- 5) складання та порядку подання консолідованої та субконсолідованої звітності;
- 6) достатності регулятивного капіталу;

7) економічних нормативів;

8) лімітів та обмежень стосовно певних видів діяльності, у тому числі щодо діяльності на території інших держав;

9) порядку подання необхідної звітності та інформації.

Юридична або фізична особа, яка має намір стати контролером банківської групи, через визначену нею уповноважену особу зобов'язана повідомити про це Національний банк України та надати Національному банку України відомості про таку банківську групу, у тому числі структуру власності банківської групи та види діяльності її учасників, у порядку, встановленому Національним банком України.

Банківська група, підгрупа, її учасники зобов'язані дотримуватися вимог, установлених Національним банком України відповідно до цього Закону.

Небанківські фінансові установи, які є учасниками банківської групи, підлягають нагляду з боку Національного банку України в межах нагляду на консолідованій та субконсолідованій основі відповідно до цього Закону.

Керівник банківської холдингової компанії, його заступники, члени виконавчого органу та наглядової ради, головний бухгалтер, його заступник повинні відповідати вимогам до керівників банків, установленим цим Законом.

Банківська група зобов'язана визначити серед учасників банківської групи відповідальну особу банківської групи, яка спроможна забезпечити виконання вимог, установлених Національним банком України до банківської групи, та погодити її з Національним банком України.

Погодження Національним банком України відповідальної особи банківської групи здійснюється на підставі клопотання, яке має містити обґрунтування щодо визначення такої особи, та інших документів, визначених Національним банком України.

До погодження Національним банком України відповідальної особи банківської групи або в разі, якщо за висновком Національного банку України відповідальна особа, визначена банківською групою, не спроможна забезпечити виконання функцій відповідальної особи, відповідальною особою є банк - учасник групи з найбільшим значенням активів за останній звітний період (квартал).

Учасник банківської групи не пізніше 10 календарних днів після зміни своєї структури власності та видів діяльності зобов'язаний повідомити про це відповідальну особу банківської групи.

Відповідальна особа банківської групи зобов'язана повідомити Національний банк України про зміни щодо структури власності банківської групи та видів діяльності її учасників не пізніше 30 календарних днів після настання таких змін.

Відповідальна особа банківської групи зобов'язана забезпечити дотримання банківською групою вимог, установлених Національним банком України відповідно до цього Закону.

Відповідальна особа банківської групи складає консолідовану звітність на основі звітності учасників банківської групи (крім страхових компаній) у порядку, визначеному Національним банком України.

Учасники банківської групи зобов'язані подавати відповідальній особі банківської групи звіти, інформацію та документи, необхідні для підготовки консолідованих звітів, та забезпечувати виконання вимог щодо нагляду на консолідованій основі.

Загальна сума прямої та/або опосередкованої участі учасників банківської групи в статутному капіталі юридичної особи, що не є фінансовою установою, не повинна перевищувати 15 відсотків консолідованого регулятивного капіталу банківської групи.

Загальна сума прямої та/або опосередкованої участі учасників банківської групи в статутному капіталі всіх юридичних осіб, які не є фінансовими установами, не повинна перевищувати 60 відсотків консолідованого регулятивного капіталу банківської групи.

Сума вкладень учасників банківської групи в капітал страхової компанії (страхових компаній) виключається з регулятивного капіталу банківської групи.

Національний банк України здійснює контроль за операціями між учасниками банківської групи.

Національний банк України здійснює контроль за операціями між учасниками банківської групи та їх пов'язаними особами, які не є фінансовими установами. Сукупний обсяг операцій, що генерують кредитний ризик, між учасниками банківської групи та їх пов'язаними особами, які не є фінансовими установами, не повинен перевищувати 20 відсотків консолідованого статутного капіталу банківської групи. Сукупний обсяг операцій, що генерують кредитний ризик, між учасниками банківської групи та однією пов'язаною особою банківської групи, яка не є фінансовою установою, не повинен перевищувати 5 відсотків консолідованого статутного капіталу банківської групи.

Перелік операцій, що генерують кредитний ризик, визначається нормативно-правовими актами Національного банку України.

Кожний учасник банківської групи зобов'язаний забезпечити проведення щорічної аудиторської перевірки річної фінансової звітності аудитором (аудиторською фірмою). Відповідальна особа банківської групи зобов'язана забезпечити проведення щорічної перевірки аудиторською фірмою річної консолідованої звітності банківської групи.

Аудитор (аудиторська фірма), що здійснює аудиторську перевірку річної фінансової звітності учасника банківської групи, річної консолідованої звітності банківської групи, зобов'язаний повідомити Національний банк України про виявлені під час проведення аудиторської перевірки та під час надання інших аудиторських послуг викривлення показників фінансової звітності, порушення та недоліки в роботі, а також про будь-які події, які можуть суттєво вплинути на платоспроможність, безпеку та надійність учасника групи або всієї банківської групи, протягом трьох днів з моменту виявлення таких подій чи фактів.

Аудитор (аудиторська фірма) на вимогу Національного банку України зобов'язаний подати Національному банку України робочі документи з питань аудиту річної фінансової звітності учасника банківської групи, річної консолідованої звітності банківської групи.

(стаття 9 із змінами, внесеними згідно із
Законами України від 09.09.2010 р. N 2522-VI,
від 15.02.2011 р. N 3024-VI,
у редакції Закону України
від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Стаття 10. Виключена

(стаття 10 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI,
виключена згідно із Законом
України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Стаття 11. Виключена

(згідно із Законом України
від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Стаття 12. Виключена

(згідно із Законом України
від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Стаття 13. Банківські спілки та асоціації

З метою захисту та представлення інтересів своїх членів, розвитку міжрегіональних та міжнародних зв'язків, забезпечення наукового та інформаційного обміну і професійних інтересів, розробки рекомендацій щодо банківської діяльності банки мають право створювати неприбуткові спілки чи асоціації.

Банківські спілки та асоціації не мають права займатися банківською чи підприємницькою діяльністю і не можуть бути створені з метою отримання прибутку.

Асоціація (спілка) банків є договірним об'єднанням банків і не має права втручатися у діяльність банків - членів асоціації (спілки).

Розділ II. СТВОРЕННЯ, ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ, ЛЦЕНЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РЕОРГАНІЗАЦІЯ БАНКІВ

Глава 2. СТВОРЕННЯ БАНКІВ

Стаття 14. Учасники банків

Учасниками банку можуть бути юридичні і фізичні особи, резиденти та нерезиденти, а також держава в особі Кабінету Міністрів України або уповноважених ним органів.

Власники істотної участі у банку повинні мати бездоганну ділову репутацію та задовільний фінансовий стан.

Вимоги щодо ділової репутації та задовільності фінансового стану засновників та осіб, які набувають істотної участі у банку, встановлюються Національним банком України.

(частина третя статті 14 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Учасниками банку не можуть бути юридичні особи, в яких банк має істотну участь, об'єднання громадян, релігійні та благодійні організації.

(частина четверта статті 14 із змінами, внесеними
згідно із Законами України від 15.02.2011 р. N 3024-VI,
від 05.07.2012 р. N 5080-VI)

Інститути спільного інвестування не можуть бути засновниками банку та власниками істотної участі у банку.

(статтю 14 доповнено частиною п'ятою згідно із
Законом України від 05.07.2012 р. N 5080-VI)

Стаття 15. Найменування банку

Банк має повне і скорочене офіційні найменування українською та іноземними мовами. Найменування банку має містити слово "банк", а також вказівку на організаційно-правову форму банку.

Банк має печатку зі своїм повним офіційним найменуванням.

Слово "банк" та похідні від нього дозволяється використовувати у назві лише тим юридичним особам, які зареєстровані Національним банком України як банк і мають банківську ліцензію. Виняток становлять міжнародні організації, що діють на території України відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та законодавства України.

Не дозволяється використовувати для найменування банку назву, яка повторює вже існуючу назву іншого банку або вводить в оману щодо видів діяльності, які здійснює банк. Вживання у найменуванні банку слів "Україна", "державний", "центральний", "національний" та похідних від них можливе лише за згодою Національного банку України.

Національний банк України має право відмовити у використанні банком запропонованого найменування за наведених у цій статті підстав.

Відокремлений підрозділ банку використовує найменування лише того банку, відокремленим підрозділом якого він є. До назви відокремленого підрозділу банку може додаватися найменування місцезнаходження цього відокремленого підрозділу.

(частина шоста статті 15 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 16. Статут банку

Статут банку складається з урахуванням положень [Цивільного кодексу України](#), [Господарського кодексу України](#), цього Закону та інших законів України.

(частина перша статті 16 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Статут банку обов'язково має містити таку інформацію про банк:

(абзац перший частини другої статті 16
у редакції Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

1) найменування банку (повне та скорочене);

(пункт 1 частини другої статті 16 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

2) його місцезнаходження;

- 3) організаційно-правову форму;
- 4) види діяльності, які має намір здійснювати банк;
- 5) розмір та порядок формування статутного капіталу банку, види акцій банку, їх номінальну вартість, форми випуску акцій (документарна або бездокументарна), кількість акцій, що купуються акціонерами;
- 6) структуру управління банком, органи управління, їх компетенцію та порядок прийняття рішень;
- 7) порядок реорганізації та ліквідації банку відповідно до глав 5 та 16 цього Закону;
- 8) порядок внесення змін та доповнень до статуту банку;
- 9) розмір та порядок утворення резервів та інших загальних фондів банку;
- 10) порядок розподілу прибутків та покриття збитків;
- 11) положення про аудиторську перевірку банку;
- 12) положення про органи внутрішнього аудиту банку.

Зміни до статуту банку підлягають державній реєстрації відповідно до законодавства з питань державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

Банк подає документи для проведення державної реєстрації змін до статуту банку після їх погодження Національним банком України.

Банк подає документи для погодження змін до статуту банку, пов'язаних із збільшенням статутного капіталу, виключно після повної сплати учасниками внесків до статутного капіталу.

Перелік документів та порядок погодження змін до статуту банку встановлюються Національним банком України.

Національний банк України приймає рішення про погодження змін до статуту банку або про відмову в їх погодженні не пізніше місячного строку з дня подання повного пакета документів.

Національний банк України в установленому ним порядку вносить відповідний запис до Державного реєстру банків після проведення державної реєстрації змін до установчих документів.

(частину третю і четверту статті 16 замінено шістьма частинами згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Глава 3. ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ БАНКІВ

Стаття 17. Державна реєстрація юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність

Державна реєстрація юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність, проводиться відповідно до законодавства з питань державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

Уповноважена засновником особа подає документи для проведення державної реєстрації юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність, після [погодження Національним банком України статуту](#) цієї особи.

Особа, уповноважена засновником юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність, для погодження статуту цієї особи подає Національному банку України разом із заявою про погодження статуту такі документи:

1) протоколи зборів засновників та установчих зборів, договір про створення банку або рішення про створення державного банку;

2) статут банку;

3) копії документів, визначених Національним банком України, необхідних для ідентифікації самого засновника та всіх осіб, через яких здійснюватиметься опосередковане володіння істотною участю у банку;

4) документи, визначені Національним банком України, що дають змогу зробити висновок про:

ділову репутацію самого засновника, а для засновника - юридичної особи також і членів виконавчого органу та/або наглядової ради та всіх осіб, через яких здійснюватиметься опосередковане володіння істотною участю в особі, яка має намір здійснювати банківську діяльність;

фінансовий стан засновника - юридичної особи, а також про майновий стан засновника - фізичної особи;

наявність у засновника достатньої кількості власних коштів для здійснення заявленого внеску до статутного капіталу;

5) документи, що засвідчують повну сплату засновниками внесків до статутного капіталу;

6) [відомості про структуру власності](#) самої юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність, та засновника, що набуває істотної участі в ній, відповідно до вимог Національного банку України;

7) відомості за формою, встановленою Національним банком України, про асоційованих осіб засновника - фізичної особи;

8) відомості за формою, встановленою Національним банком України, про юридичних осіб, у яких засновник - фізична особа є керівником та/або контролером;

9) копію тимчасового свідоцтва про реєстрацію випуску акцій;

10) висновок Антимонопольного комітету України у випадках, передбачених законодавством України;

11) копію платіжного документа про внесення плати за погодження статуту банку, розмір якої встановлюється Національним банком України.

Особа, уповноважена засновником юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність, для погодження статуту цієї особи додатково подає Національному банку України встановлені частиною дев'ятою статті 34 цього Закону документи щодо засновників - іноземних юридичних осіб та частиною одинадцятю статті 34 цього Закону щодо засновників - фізичних осіб - іноземців. Документи, що подаються згідно з цією частиною, мають бути складені з урахуванням вимог частин дванадцятої і тринадцятої статті 34 цього Закону.

Національний банк України приймає рішення про погодження статуту або про відмову в погодженні статуту не пізніше тримісячного строку з дня подання повного пакета документів, визначених цим Законом. Національний банк України приймає рішення з урахуванням вимог частини чотирнадцятої статті 34 цього Закону.

Національний банк України має право вимагати від заявника виправлення недоліків у поданих документах.

Засновнику юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність, забороняється відчужувати та обтяжувати зобов'язаннями належні йому акції до отримання цієї юридичною особою банківської ліцензії.

Юридична особа набуває статусу банку і право на здійснення банківської діяльності виключно після отримання **банківської ліцензії** та внесення відомостей про неї до Державного реєстру банків.

Забороняється здійснювати банківську діяльність без отримання банківської ліцензії.

Особи, винні у здійсненні банківської діяльності без отримання банківської ліцензії, несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законом.

(стаття 17 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 24.07.2009 р. N 1617-VI,
у редакції Закону України
від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 18. Підстави для відмови в погодженні статуту юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність

Національний банк України має право відмовити юридичній особі, яка має намір здійснювати банківську діяльність, у погодженні статуту, у разі якщо:

- 1) подано неповний пакет документів, необхідних для погодження статуту;
- 2) документи містять недостовірну інформацію;
- 3) документи не відповідають вимогам законів України чи нормативно-правових актів Національного банку України;
- 4) ділова репутація засновника, а для засновника - юридичної особи і членів її виконавчого органу та/або наглядової ради та всіх осіб, через яких здійснюватиметься опосередковане володіння істотною участю в банку, не відповідає вимогам, встановленим Національним банком України;
- 5) фінансовий стан засновника - юридичної особи та/або майновий стан засновника - фізичної особи не відповідають вимогам, встановленим Національним банком України;

б) засновник не має власних коштів для здійснення заявленого внеску до статутного капіталу;

7) структура власності самої юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність, та/або засновника, що набуває істотної участі, не відповідає вимогам щодо її прозорості, встановленим Національним банком України;

8) не надано документи, що підтверджують наявність сплаченого статутного капіталу юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність.

Національний банк України не має права відмовити юридичній особі, яка має намір здійснювати банківську діяльність, у погодженні статуту з інших підстав, крім зазначених у цій статті.

(стаття 18 у редакції Закону
України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 19. Банківська ліцензія

Юридична особа, яка має намір здійснювати банківську діяльність, зобов'язана протягом року з дня державної реєстрації подати Національному банку України в порядку, визначеному цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України, документи для отримання банківської ліцензії.

Юридична особа, яка має намір здійснювати банківську діяльність, для отримання банківської ліцензії подає Національному банку України разом із заявою про видачу банківської ліцензії такі документи:

1) пункт 1 частини другої статті 19 виключено

(згідно із Законом України
від 02.10.2012 р. N 5410-VI)

2) копію статуту з відміткою державного реєстратора про проведення державної реєстрації юридичної особи;

3) копії зареєстрованого Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку звіту про результати закритого (приватного) розміщення акцій та свідоцтва про реєстрацію випуску акцій (для банку, що створюється у формі публічного акціонерного товариства);

(пункт 3 частини другої статті 19 із змінами, внесеними
згідно із Законами України від 04.07.2012 р. N 5042-VI,
від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

4) відомості про кількісний склад спостережної ради, правління (ради директорів), ревізійної комісії;

5) відомості за формою, визначеною Національним банком України, що дають змогу зробити висновок про:

наявність як мінімум трьох осіб, призначених членами правління (ради директорів), у тому числі голови правління, їх професійну придатність та ділову репутацію;

професійну придатність головного бухгалтера та керівника служби внутрішнього аудиту;

ділову репутацію членів спостережної ради, головного бухгалтера та керівника служби внутрішнього аудиту;

наявність організаційної структури та відповідних спеціалістів, необхідних для забезпечення надання банківських та інших фінансових послуг, банківського обладнання, комп'ютерної техніки, програмного забезпечення, приміщень, що відповідають вимогам, встановленим Національним банком України;

б) копії внутрішніх положень банку, що регламентують надання банківських та інших фінансових послуг, визначають порядок здійснення внутрішнього контролю та процедуру управління ризиками;

7) бізнес-план на три роки, складений згідно з вимогами, встановленими Національним банком України;

8) копію платіжного документа про внесення плати за видачу банківської ліцензії, розмір якої встановлюється Національним банком України.

Юридична особа, яка має намір здійснювати банківську діяльність, зобов'язана подати Національному банку України для отримання банківської ліцензії одночасно всі документи та інформацію, визначені цим Законом.

Національний банк України приймає рішення про надання банківської ліцензії чи про відмову в її наданні протягом двох місяців з дня отримання повного пакета документів, визначених цим Законом. У разі реорганізації банку за результатами процедури тимчасової адміністрації рішення про надання банківської ліцензії приймається Національним банком України протягом трьох днів з дня отримання повного пакета документів, визначених цим Законом.

Національний банк України вносить відомості про юридичну особу до Державного реєстру банків одночасно з прийняттям рішення про надання банківської ліцензії.

Банк не має права передавати банківську ліцензію третім особам.

Керівники банку та особи, які мають істотну участь у банку, зобов'язані протягом усього часу, упродовж якого вони зберігають свій статус або мають істотну участь у банку, відповідати вимогам, встановленим цим Законом.

(стаття 19 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 31.10.2008 р. N 639-VI,
у редакції Закону України
від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 19¹. Підстави для відмови у видачі банківської ліцензії

Національний банк України має право відмовити у видачі банківської ліцензії юридичній особі, яка має намір здійснювати банківську діяльність, у разі якщо:

- 1) подано неповний пакет документів, необхідних для видачі банківської ліцензії;
- 2) документи, подані для видачі банківської ліцензії, містять недостовірну інформацію;
- 3) документи, подані для видачі банківської ліцензії, не відповідають вимогам законів України та нормативно-правових актів Національного банку України;

4) юридична особа, яка має намір здійснювати банківську діяльність, звернулася із заявою про видачу банківської ліцензії після спливу річного терміну з дня її державної реєстрації;

5) професійна придатність та/або ділова репутація хоча б одного з керівників юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність, та/або керівника її служби внутрішнього аудиту не відповідають вимогам, встановленим Національним банком України;

6) як мінімум три особи, не призначені членами правління (ради директорів), у тому числі голова правління;

7) відсутні банківське обладнання, комп'ютерна техніка, програмне забезпечення, приміщення, що відповідають вимогам, встановленим Національним банком України.

Національний банк України має право відмовити у видачі банківської ліцензії юридичній особі, яка має намір здійснювати банківську діяльність, у разі невиконання її засновниками вимог частини сьомої статті 17 цього Закону.

Національний банк України зобов'язаний звернутися до суду з позовом про припинення юридичної особи у разі невиконання юридичною особою, яка має намір здійснювати банківську діяльність, протягом року з дня державної реєстрації вимог частини першої статті 19 цього Закону.

(Закон доповнено статтею 19¹ згідно із
Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 20. Виключена

(стаття 20 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI,
виключена згідно із Законом
України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Стаття 21. Виключена

(згідно із Законом України
від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 22. Виключена

(згідно із Законом України
від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Глава 4. ВІДОКРЕМЛЕНІ ПІДРОЗДІЛИ БАНКУ

(назва у редакції Закону
України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 23. Порядок відкриття відокремлених підрозділів банку на території України

Банк має право відкривати відокремлені підрозділи (філії, відділення, представництва тощо) на території України у разі його відповідності вимогам щодо відкриття відокремлених підрозділів, встановленим нормативно-правовими актами Національного банку України.

Банк зобов'язаний повідомити Національний банк України про відкриття відокремленого підрозділу.

Національний банк України включає відомості про відокремлені підрозділи банку до Державного реєстру банків на підставі письмового повідомлення банку.

Відокремлений підрозділ банку має право розпочати свою діяльність через 10 днів після повідомлення банком Національного банку України про відкриття такого відокремленого підрозділу.

У повідомленні про відкриття відокремленого підрозділу, що здійснюватиме діяльність від його імені, банк зобов'язаний зазначити:

- 1) внутрішньобанківський реєстраційний код відокремленого підрозділу;
- 2) повне найменування відокремленого підрозділу;
- 3) місцезнаходження відокремленого підрозділу;
- 4) прізвище, ім'я та по батькові керівника відокремленого підрозділу;
- 5) обсяг та види діяльності, що виконуватиметься відокремленим підрозділом;
- 6) інформацію про відповідне рішення уповноваженого органу банку про відкриття такого підрозділу;
- 7) номер та дату затвердження положення про відокремлений підрозділ банку;
- 8) підтвердження відповідності відокремленого підрозділу вимогам, встановленим цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України, у тому числі щодо приміщення, обладнання відокремленого підрозділу банку і професійної придатності та ділової репутації керівників відокремленого підрозділу.

Національний банк України має право прийняти рішення про припинення здійснення відокремленим підрозділом банку операцій на користь або за дорученням клієнтів, якщо інформація про відкриття банком свого відокремленого підрозділу містить неправдиві відомості чи діяльність такого відокремленого підрозділу не відповідає вимогам цього Закону та нормативно-правовим актам Національного банку України.

До повідомлення про відкриття відокремленого підрозділу, що виконуватиме функції представництва та захисту інтересів банку, додаються такі документи:

- 1) рішення уповноваженого органу банку про відкриття представництва;
- 2) положення про представництво, затверджене уповноваженим органом банку.

Банк зобов'язаний повідомляти Національний банк України про зміни в документах та інформації, які надаються згідно з вимогами цієї статті, та надсилати Національному банку України копію рішення про внесення змін до положення про відокремлений підрозділ у двотижневий строк після його затвердження уповноваженим органом банку.

Банк зобов'язаний повідомити Національний банк України про прийняття уповноваженим органом банку рішення про закриття відокремленого підрозділу в семиденний строк після прийняття такого рішення та про фактичне припинення його діяльності - у триденний строк.

(стаття 23 у редакції Законів України
від 16.11.2006 р. N 358-V,
від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 24. Порядок відкриття філій та представництв іноземних банків на території України

Іноземні банки мають право відкривати філії та представництва на території України.

(частина перша статті 24 набрала чинності з 16 травня 2008 року згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

Іноземний банк має право на відкриття філії в Україні за таких умов:

1) до держави, в якій зареєстровано іноземний банк, відсутні суттєві застереження з боку відповідних міжнародних органів щодо виконання нею міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;

(пункт 1 частини другої статті 24 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

2) банківський нагляд у державі, в якій зареєстровано іноземний банк, відповідає Основним принципам ефективного банківського нагляду Базельського комітету з питань банківського нагляду;

3) між Національним банком України та органом банківського нагляду держави, в якій зареєстровано іноземний банк, укладено угоду про взаємодію у сфері банківського нагляду, гармонізації їх принципів та умов;

4) мінімальний розмір приписного капіталу філії на момент її акредитації є не меншим 120 мільйонів гривень;

(пункт 4 частини другої статті 24 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

5) наявність письмового зобов'язання іноземного банку про безумовне виконання ним зобов'язань, які виникли у зв'язку з діяльністю його філії на території України.

(частина друга статті 24 набрала чинності з 16 травня 2008 року згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

Національний банк України здійснює акредитацію філій та представництв іноземних банків на території України в **порядку** та на умовах, визначених цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України.

(частина третя статті 24 набрала чинності з 16 травня 2008 року згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

(частина третя статті 24 у редакції Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Акредитація філії іноземного банку здійснюється шляхом внесення відповідного запису до Державного реєстру банків та видачі банківської ліцензії.

(частина четверта статті 24 набрала чинності з 16 травня 2008 року згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

Акредитація філії іноземного банку є підставою для здійснення нею банківської діяльності.

(частина п'ята статті 24 набрала чинності з 16 травня 2008 року згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

Для акредитації філії іноземного банку подаються:

- 1) клопотання іноземного банку про відкриття філії із зазначенням її місцезнаходження на території України;
- 2) документ, що підтверджує державну реєстрацію іноземного банку в державі його походження;
- 3) рішення уповноваженого органу іноземного банку про відкриття філії;
- 4) положення про філію, затверджене уповноваженим органом іноземного банку;
- 5) відомості щодо професійної придатності та ділової репутації керівника і головного бухгалтера філії іноземного банку;
- 6) копія статуту іноземного банку;
- 7) підтверджена незалежним аудитором фінансова звітність іноземного банку за три останніх роки;
- 8) письмовий дозвіл на відкриття філії іноземного банку в Україні, виданий державним або іншим уповноваженим контролюючим органом держави, в якій зареєстровано іноземний банк, або письмове запевнення іноземного банку про відсутність у законодавстві відповідної держави вимог щодо отримання такого дозволу;
- 9) повідомлення уповноваженого наглядового органу іноземної держави про здійснення нагляду за діяльністю іноземного банку;
- 10) письмове зобов'язання іноземного банку про безумовне виконання ним зобов'язань, які виникають у зв'язку з діяльністю його філії на території України;

11) документи, що підтверджують внесення коштів у розмірі приписного капіталу філії;

12) копія платіжного документа про внесення плати за акредитацію філії іноземного банку, що встановлюється Національним банком України;

13) копії внутрішніх положень (їх перелік), що регламентують надання банківських та інших фінансових послуг, визначають порядок здійснення внутрішнього контролю та процедуру управління ризиками;

(частину шосту статті 24 доповнено пунктом 13 згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

14) відомості за формою, визначеною Національним банком України, що дають змогу зробити висновок про наявність організаційної структури та відповідних спеціалістів, необхідних для забезпечення надання банківських та інших фінансових послуг, банківського обладнання, комп'ютерної техніки, програмного забезпечення, приміщень відповідно до вимог, встановлених Національним банком України;

(частину шосту статті 24 доповнено пунктом 14 згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

15) бізнес-план на три роки, складений згідно з вимогами, установленими Національним банком України;

(частину шосту статті 24 доповнено пунктом 15 згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

16) документи, визначені Національним банком України, що дають змогу зробити висновок про ділову репутацію іноземного банку;

(частину шосту статті 24 доповнено пунктом 16 згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

17) відомості, визначені Національним банком України, щодо власників істотної участі в іноземному банку.

(частину шосту статті 24 доповнено пунктом 17 згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

(частина шоста статті 24 набрала чинності з 16 травня 2008 року згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

Діяльність філії іноземного банку повинна відповідати вимогам, встановленим цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України. Національний банк України здійснює регулювання діяльності та встановлює економічні нормативи для філій іноземних банків відповідно до вимог законодавства України.

(частина сьома статті 24 набрала чинності з 16 травня 2008 року згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

Національний банк України має право відмовити в акредитації філії іноземного банку з таких підстав:

- 1) подані документи не відповідають вимогам цього Закону та нормативно-правових актів Національного банку України;
- 2) приміщення та обладнання філії не відповідають вимогам Національного банку України;
- 3) кандидатури керівника та головного бухгалтера філії не відповідають вимогам цього Закону та нормативно-правових актів Національного банку України щодо професійної відповідності та ділової репутації;
- 4) в іноземного банку виявлено фінансові або правові проблеми, що вказують на можливість негативних наслідків для клієнтів чи потенційних клієнтів банку в результаті відкриття філії.

(частина восьма статті 24 набрала чинності з 16 травня 2008 року згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

Національний банк України приймає рішення про акредитацію або відмову в акредитації філії іноземного банку протягом трьох місяців з моменту подання всіх необхідних документів. Відмова надається в письмовій формі із зазначенням відповідних підстав.

(частина дев'ята статті 24 набрала чинності з 16 травня 2008 року згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

Філія іноземного банку здійснює свою діяльність відповідно до вимог, встановлених законами України для банків.

(частина десята статті 24 набрала чинності з 16 травня 2008 року згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

(частина десята статті 24 у редакції Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Національний банк України має право ініціювати процедуру ліквідації філії іноземного банку у порядку, передбаченому законодавством України.

(частина одинадцята статті 24 набрала чинності з 16 травня 2008 року згідно із Законом України від 16.11.2006 р. N 358-V)

(частина одинадцята статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Частину дванадцяту статті 24 виключено

Акредитація представництва іноземного банку здійснюється шляхом внесення відповідного запису до Державного реєстру банків.

Для акредитації представництва іноземного банку подаються такі документи:

- 1) клопотання іноземного банку про акредитацію представництва за підписом уповноваженої особи;
- 2) документ, що підтверджує державну реєстрацію іноземного банку;
- 3) положення про представництво, затверджене уповноваженим органом іноземного банку;
- 4) довіреність керівнику представництва від іноземного банку на здійснення представницьких функцій;
- 5) копія платіжного документа про внесення плати за акредитацію представництва, що встановлюється Національним банком України.

Національний банк України може відмовити в акредитації представництва іноземного банку в разі порушення порядку акредитації, невідповідності поданих документів вимогам цього Закону або нормативно-правових актів Національного банку України, недостовірності наданої інформації або перевищення повноважень щодо сфер діяльності представництва.

Рішення про акредитацію або відмову в акредитації представництва іноземного банку Національний банк України приймає протягом одного місяця з моменту подання всіх необхідних документів.

Відмова надається в письмовій формі із зазначенням відповідних підстав.

Національний банк України має право скасувати акредитацію представництва іноземного банку шляхом виключення відповідного запису з Державного реєстру банків у порядку, визначеному Національним банком України.

(статтю 24 доповнено новою частиною вісімнадцятою згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI, у зв'язку з цим частини вісімнадцяту і дев'ятнадцяту вважати відповідно частинами дев'ятнадцятою і двадцятою)

Іноземний банк зобов'язаний повідомляти Національний банк України про зміни документів або відомостей, зазначених у пунктах 4 - 6, 14 - 17 частини шостої та пунктах 3 і 4 частини чотирнадцятої цієї статті. Внесення змін має бути підтверджено відповідними документами.

(частина дев'ятнадцята статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Офіційні документи, що подаються Національному банку України, повинні бути легалізовані в установленому порядку, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та супроводжуватися нотаріально засвідченим перекладом українською мовою.

Стаття 25. Дочірні банки, філії і представництва українського банку на території інших держав

Українські банки мають право створювати (у тому числі шляхом придбання) дочірні банки, філії чи представництва на території інших держав після отримання дозволу Національного банку України. Для відкриття дочірніх банків, філій або представництв українських банків на території інших держав пред'являються такі самі вимоги, які встановлені для відкриття філій чи представництв банків на території України, за умови надання Національним банком України дозволу на здійснення інвестиції за кордон у зв'язку із створенням філії чи представництва банку на території іншої держави.

(частина перша статті 25 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Для створення дочірнього банку, філії чи представництва українського банку за кордоном цей банк подає до Національного банку України бізнес-план та економічне обґрунтування доцільності створення дочірнього банку, філії чи представництва банку за кордоном.

Національний банк України має право відмовити банку в наданні дозволу на створення дочірнього банку, філії чи представництва банку на території іншої держави в разі невиконання банком вимог нормативно-правових актів Національного банку України, установлених для створення дочірніх банків, філій чи представництв банків на території України, та в разі якщо банківський нагляд у цій державі не відповідає Основним принципам ефективного банківського нагляду Базельського комітету з питань банківського нагляду.

(статтю 25 доповнено новою частиною третьою
згідно із Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI,
у зв'язку з цим частини третю і четверту
вважати відповідно частинами четвертою і п'ятою)

Дочірній банк, філія чи представництво українського банку на території іншої держави реєструються відповідно до вимог законодавства цієї держави.

Банк у місячний термін має повідомити Національний банк України про відкриття дочірнього банку, філії чи представництва на території іншої держави з наданням копій відповідних документів про їх реєстрацію.

Українські банки зобов'язані забезпечити подання дочірнім банком, філією банку, створеними на території інших держав, звітів та інформації материнському банку, Національному банку України відповідно до вимог Національного банку України щодо здійснення нагляду на консолідованій основі.

(статтю 25 доповнено частиною шостою згідно із
Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Національний банк України має право вимагати від українського банку зменшення участі в капіталі дочірнього банку, закриття дочірнього банку, філії банку, створених на території інших держав, у разі неотримання ним інформації, необхідної для здійснення нагляду на консолідованій основі, або якщо нагляд за дочірніми банками або філією українського банку, створеними на території інших держав, який здійснюється органом нагляду іншої держави, є

неефективним, зокрема не відповідає Основним принципам ефективного банківського нагляду Базельського комітету з питань банківського нагляду.

(статтю 25 доповнено частиною сьомою згідно із
Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Глава 5. РЕОРГАНІЗАЦІЯ БАНКУ

Стаття 26. Способи реорганізації банку

Банк може бути реорганізований за рішенням власників банку.

(частина перша статті 26 у редакції
Закону України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Реорганізація може здійснюватися шляхом злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення.

У разі реорганізації банку шляхом перетворення до таких правовідносин не застосовуються норми законодавства щодо припинення юридичної особи. Під час проведення реорганізації банку шляхом перетворення кредитори не мають права вимагати від банку припинення чи дострокового виконання зобов'язання.

(стаття 26 у редакції Закону України
від 24.07.2009 р. N 1617-VI)

Стаття 27. Умови реорганізації банку

Частину першу статті 27 виключено

(частина перша статті 27 у редакції
Закону України від 24.07.2009 р. N 1617-VI,
виключено згідно із Законом
України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Реорганізація за рішенням власників банку здійснюється згідно із законодавством України про господарські товариства за умови надання попереднього дозволу Національного банку України на реорганізацію банку та затвердження Національним банком України плану реорганізації банку.

(частина друга статті 27 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 24.07.2009 р. N 1617-VI)

У разі здійснення реорганізації банку за рішенням його власників шляхом перетворення план реорганізації банку не складається.

(статтю 27 доповнено новою частиною третьою
згідно із Законом України від 24.07.2009 р. N 1617-VI,
у зв'язку з цим частини третю - шосту вважати
відповідно частинами четвертою - сьомою)

Національний банк України визначає перелік документів, які подаються для отримання дозволу на реорганізацію та затвердження плану реорганізації банку.

(частина четверта статті 27 у редакції
Закону України від 24.07.2009 р. N 1617-VI)

Національний банк України не дає дозволу на реорганізацію банку у разі, якщо є достатні підстави вважати, що реорганізація загрожує інтересам вкладників та інших кредиторів і банк, створений у результаті реорганізації та/або банк, який не припиняється як юридична особа у результаті приєднання до нього або виділу з нього, не будуть відповідати вимогам щодо економічних нормативів їх діяльності, порядку реєстрації банків і ліцензування їх діяльності.

(частина п'ята статті 27 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Національний банк України надає дозвіл чи відмовляє у реорганізації банку протягом одного місяця з моменту отримання заяви банку на реорганізацію.

Частину сьому статті 27 виключено

(згідно із Законом України
від 24.07.2009 р. N 1617-VI)

Стаття 28. Рішення про реорганізацію

Рішення про реорганізацію банку, крім перетворення, має містити інформацію про:

- 1) угоду про реорганізацію у разі злиття або приєднання;
 - 2) призначення персонального складу комісії для проведення реорганізації;
 - 3) призначення персонального складу ревізійної комісії для проведення інвентаризації та ревізії матеріальних цінностей, що перебувають на обліку банку (банків);
 - 4) призначення аудиторської фірми;
- (пункт 4 частини першої статті 28 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)
- 5) строки проведення реорганізації;
 - 6) склад правління (ради директорів) після реорганізації.

Реорганізація розпочинається після затвердження Національним банком України плану реорганізації, який крім інших необхідних заходів повинен передбачати подання Національному банку України відповідних документів, необхідних для погодження статуту нового банку або для погодження змін до статуту існуючого банку.

(частина друга статті 28 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Частину третю статті 28 виключено

(згідно із Законом України
від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Частину четверту статті 28 виключено

(згідно із Законом України
від 24.07.2009 р. N 1617-VI)

Стаття 29. Угода про злиття або приєднання

Угода про злиття або приєднання укладається банками, що реорганізуються шляхом злиття або приєднання, у письмовій формі.

Угода про злиття або приєднання містить положення, що регулюють питання, визначені у статті 28 цього Закону.

Угода про злиття або приєднання набирає законної сили з моменту затвердження її більшістю у дві третини голосів акціонерів (учасників) на загальних зборах кожного з банків.

Розділ III. КАПІТАЛ, УПРАВЛІННЯ, ВИМОГИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ

Глава 6. КАПІТАЛ, ФОНДИ ТА РЕЗЕРВИ БАНКУ

Стаття 30. Структура регулятивного капіталу банку

(назва із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Регулятивний капітал банку включає:

(абзац перший частини першої статті 30
у редакції Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

- 1) основний капітал;
- 2) додатковий капітал.

Основний капітал банку включає статутний капітал і розкриті резерви, які створені або збільшені за рахунок нерозподіленого прибутку, надбавок до курсу акцій і додаткових внесків акціонерів у статутний капітал, загальний фонд покриття ризиків, що створюється під невизначений ризик при проведенні банківських операцій, за винятком збитків за поточний рік і нематеріальних активів. Розкриті резерви включають і інші фонди такої самої якості, які повинні відповідати таким критеріям:

(абзац перший частини другої статті 30 із змінами,
внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

- 1) відрахування до фондів мають здійснюватися з прибутку після оподаткування або з прибутку до оподаткування, скоригованого на всі потенційні податкові зобов'язання;
- 2) фонди і рух коштів до них та з них повинні окремо розкриватись у опублікованих звітах банку;
- 3) фонди повинні бути у розпорядженні банку для покриття збитків з метою необмеженого і негайного використання у разі появи збитків;

4) збитки не можуть безпосередньо покриватися з фондів, а повинні проводитися через рахунок прибутків і збитків.

За умови затвердження Національним банком України додатковий капітал може включати:

1) нерозкриті резерви (крім того факту, що такі резерви не відображаються в опублікованому балансі банку, вони повинні мати такі самі якість і природу, як і розкритий капітальний резерв);

2) резерви переоцінки (основні засоби та нереалізована вартість "прихованих" резервів переоцінки в результаті довгострокового перебування у власності цінних паперів, відображених у балансі за історичною вартістю їх придбання);

3) гібридні (борг/капітал) капітальні інструменти, які повинні відповідати таким критеріям:

вони є незабезпеченими банком, субординованими і повністю сплаченими;

(абзац другий пункту 3 частини третьої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

вони не можуть бути погашені за ініціативою власника;

вони можуть вільно брати участь у покритті збитків без пред'явлення банку вимоги про припинення торгових операцій;

вони дозволяють відстрочення обслуговування зобов'язань щодо сплати відсотків, якщо рівень прибутковості не дозволяє здійснити такі виплати;

4) субординований борг (звичайні незабезпечені банком боргові капітальні інструменти, які за умовою договору не можуть бути заборонені з банку раніше 5 років, а у випадку банкрутства чи ліквідації повертаються інвестору після погашення претензій всіх інших кредиторів). При цьому сума субординованого боргу, включеного у капітал, щорічно зменшується на 20 відсотків її первинного розміру протягом п'яти останніх років дії договору.

(пункт 4 частини третьої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 24.07.2009 р. N 1617-VI, від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

У разі якщо субординований борг наданий в іноземній валюті [першої групи Класифікатора іноземних валют](#) Національного банку України, він враховується при розрахунку капіталу за офіційним валютним (обмінним) курсом Національного банку України, встановленим на звітну дату.

(пункт 4 частини третьої статті 30 доповнено абзацом другим згідно із Законом України від 23.06.2009 р. N 1533-VI)

Національний банк України має право визначати своєю постановою інші складові додаткового капіталу, а також умови та порядок його формування.

Додатковий капітал не може бути більш як 100 відсотків основного капіталу.

(частину четверту статті 30 замінено двома частинами згідно із Законом України від 24.07.2009 р. N 1617-VI)

Стаття 31. Розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність

Мінімальний розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність, не може бути меншим 120 мільйонів гривень.

Національний банк України має право встановлювати для окремих юридичних осіб, які мають намір здійснювати банківську діяльність, залежно від їх спеціалізації диференційований мінімальний розмір статутного капіталу на момент їх державної реєстрації, але не нижче розміру, передбаченого цією статтею.

(стаття 31 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 14.09.2006 р. N 133-V, від 23.06.2009 р. N 1533-VI, у редакції Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 32. Порядок формування статутного капіталу банку

Статутний капітал банку формується відповідно до вимог цього Закону, законодавства України та установчих документів банку.

Формування та капіталізація банку здійснюються шляхом грошових внесків, крім випадків, передбачених [Законом України "Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України"](#) протягом строку його дії. Грошові внески для формування та збільшення статутного капіталу банку резиденти України здійснюють у гривнях, а нерезиденти - в іноземній вільно конвертованій валюті або у гривнях.

(частина друга статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 31.10.2008 р. N 639-VI, зміни, внесені Законом України від 31.10.2008 р. N 639-VI, діють до [1 січня 2012 року](#), враховуючи зміни, внесені [Законом](#)

[України від 23.12.2010 р. N 2856-VI](#))

(положення частини другої статті 32 (щодо формування статутного капіталу шляхом грошових внесків) у 2013 році у разі придбання у державну власність акцій публічного акціонерного товариства "Державний ощадний банк України" в обмін на облігації внутрішньої державної позики застосовуються з урахуванням статті 19 Закону України від 06.12.2012 р. N 5515-VI)

Статутний капітал банку не повинен формуватися з непідтверджених джерел.

Юридична особа, яка має намір здійснювати банківську діяльність, до отримання банківської ліцензії та внесення відомостей про неї до Державного реєстру банків має право витратити кошти, що вносяться засновниками для формування її статутного капіталу, виключно з метою підготовки до здійснення нею банківської діяльності.

(частина четверта статті 32 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Банк не має права без згоди Національного банку України зменшувати розмір регулятивного капіталу нижче мінімально встановленого рівня. Регулятивний капітал банку не може бути меншим за статутний капітал. Ця вимога не поширюється на новостворений банк протягом одного року з дня отримання ним банківської ліцензії.

(частина п'ята статті 32 із змінами, внесеними
згідно із Законами України від 14.09.2006 р. N 133-V,
від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Забороняється використовувати для формування капіталу банку бюджетні кошти, якщо такі кошти мають інше цільове призначення.

Стаття 33. Акції банку та паї банку

Банки здійснюють емісію власних акцій відповідно до законодавства України про господарські товариства та цінні папери з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

(частина перша статті 33 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Банкам забороняється випуск акцій на пред'явника.

Наявність збитків у банку не є перешкодою для збільшення статутного капіталу банку.

(частина третя статті 33 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Банки мають право придбавати власні акції або паї з наступним письмовим повідомленням Національного банку України про укладені угоди, яке має бути надіслане протягом 5 робочих днів з дати укладення угод. Банкам не дозволяється придбання власних акцій, якщо це може призвести до падіння регулятивного капіталу нижче за мінімальний рівень.

Про намір банку придбати загальну кількість власних акцій або паїв у розмірі 10 і більше відсотків загальної емісії банк письмово повідомляє Національному банку України за 15 календарних днів до укладення угод. Національний банк України має право заборонити банку купівлю власних акцій або паїв у разі, якщо це може призвести до погіршення фінансового стану банку.

Банк розміщує свої акції першим власникам безпосередньо або через андеррайтерів. Банку дозволяється виступати посередником для купівлі-продажу власних акцій або паїв.

(частина шоста статті 33 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 04.07.2012 р. N 5042-VI)

Стаття 34. Істотна участь

Юридична або фізична особа, яка має намір набути істотної участі у банку або збільшити її таким чином, що така особа буде прямо та/або опосередковано, самостійно чи спільно з іншими особами володіти 10, 25, 50 та 75 і більше відсотками статутного капіталу банку чи правом голосу акцій (паїв) у статутному капіталі банку та/або незалежно від формального

володіння справляти значний вплив на управління або діяльність банку, зобов'язана повідомити про свої наміри цей банк і Національний банк України за три місяці до набуття істотної участі або її збільшення.

Особи, зазначені в частині першій цієї статті, зобов'язані надати Національному банку України разом з повідомленням повний пакет документів, визначених цим Законом і нормативно-правовими актами Національного банку України.

Національний банк України розглядає документи, визначені у цій статті, протягом трьох місяців з дня отримання повного пакета відповідних документів. У разі якщо зазначений у частині першій цієї статті банк має ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку, Національний банк України інформує Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку про зазначених осіб, які мають наміри набути або збільшити істотну участь у такому банку.

(частина третя статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 04.07.2012 р. N 5042-VI)

Національний банк України надає (надсилає) рішення про заборону набувати або збільшувати істотну участь у банку відповідній особі із зазначенням підстав такої заборони.

У разі якщо Національний банк України у строк, визначений частиною третьою цієї статті, не надіслав відповідній особі рішення про заборону набувати або збільшувати істотну участь у банку, таке набуття або збільшення вважається погодженим.

Особи, зазначені в частині першій цієї статті, зобов'язані повідомити банк про погодження Національним банком України набуття або збільшення істотної участі у банку та надати інформацію про свою [структуру власності](#) та розмір частки істотної участі у банку.

Юридична чи фізична особа, яка має намір передати істотну участь у банку будь-якій іншій особі або зменшити таку участь настільки, що її частка у статутному капіталі банку або право голосу виявиться нижче рівнів, визначених частиною першою цієї статті, або передати контроль над банком іншій особі, має повідомити про це банк та Національний банк України в установленому ним порядку.

Юридична особа, яка має намір набути або збільшити істотну участь у банку, зобов'язана надати банку та Національному банку України в установленому ним порядку:

1) документи, визначені Національним банком України, що підтверджують істотну участь у банку для юридичної особи, яка має намір збільшити істотну участь у банку;

2) документи, визначені Національним банком України, що дають змогу зробити висновок про:

ділову репутацію самої юридичної особи, членів її виконавчого органу і наглядової ради, власників істотної участі та всіх осіб, через яких здійснюватиметься опосередковане володіння та/або контроль істотної участі у банку;

фінансовий стан самої особи;

наявність достатньої кількості власних коштів для здійснення заявленого внеску до статутного капіталу банку;

- 3) копії документів, визначених Національним банком України, необхідні для ідентифікації самої юридичної особи та всіх осіб, через яких здійснюватиметься опосередковане володіння та/або контроль істотної участі у банку;
- 4) **відомості про свою структуру власності** відповідно до вимог Національного банку України;
- 5) висновок Антимонопольного комітету України у випадках, передбачених законодавством України.

Іноземна юридична особа, яка має намір набути або збільшити істотну участь у банку, додатково подає Національному банку України такі документи:

- 1) копію рішення уповноваженого органу управління іноземної юридичної особи про участь у банку в Україні;
- 2) письмовий дозвіл на участь іноземної юридичної особи у банку в Україні, виданий уповноваженим контролюючим органом країни, в якій зареєстровано головний офіс іноземної юридичної особи, якщо законодавством такої країни вимагається отримання зазначеного дозволу, або письмове запевнення іноземної юридичної особи про відсутність у законодавстві відповідної держави вимог щодо отримання такого дозволу;
- 3) витяг із торговельного, банківського, судового реєстру або інший офіційний документ, що підтверджує реєстрацію іноземної юридичної особи в країні, в якій зареєстровано її головний офіс;
- 4) копію аудиторського висновку аудитора іноземної держави, підтвердженого українською аудиторською фірмою, про фінансовий стан іноземної юридичної особи на кінець останнього повного календарного року.

Фізична особа, яка має намір набути або збільшити істотну участь у банку, зобов'язана надати банку та Національному банку України в установленому ним порядку:

- 1) документи, визначені Національним банком України, що підтверджують істотну участь у банку для фізичної особи, яка має намір збільшити істотну участь у банку;
- 2) документи, визначені Національним банком України, що дають змогу зробити висновок про ділову репутацію самої особи та всіх осіб, через яких здійснюватиметься опосередковане володіння істотною участю у банку;
- 3) документи, визначені Національним банком України, що дають змогу зробити висновок про майновий стан самої особи та всіх осіб, через яких здійснюватиметься опосередковане володіння істотною участю у банку;
- 4) копії документів, необхідних для ідентифікації фізичної особи та всіх осіб, через яких здійснюватиметься опосередковане володіння та/або контроль істотної участі у банку;
- 5) відомості за формою, установленною Національним банком України, про асоційованих осіб фізичної особи;
- 6) відомості за формою, установленною Національним банком України, про юридичних осіб, у яких фізична особа є керівником та/або контролером.

Фізична особа - іноземець, яка має намір набути або збільшити істотну участь у банку, додатково подає Національному банку України письмовий дозвіл на участь у банку в Україні, виданий уповноваженим контролюючим органом країни, в якій вона має постійне місце проживання, якщо законодавством такої країни вимагається отримання зазначеного дозволу, або письмове заповнення про відсутність у законодавстві відповідної держави вимог щодо отримання такого дозволу.

Документи, зазначені в цій статті, що подаються іноземною юридичною особою та фізичною особою - іноземцем, мають бути нотаріально засвідчені за місцем видачі та легалізовані в установленому порядку, якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Документи, зазначені в цій статті, складені іноземною мовою, мають супроводжуватися нотаріально завіреним перекладом українською мовою.

Національний банк України погоджує набуття або збільшення істотної участі іноземною юридичною та фізичною особою за таких умов:

- 1) держава, в якій зареєстрована (має постійне місце проживання) іноземна особа, на належному рівні забезпечує виконання міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму;
- 2) банківський нагляд у державі, в якій зареєстрована (має постійне місце проживання) іноземна особа, за оцінкою відповідних міжнародних органів в цілому відповідає Основним принципам ефективного банківського нагляду Базельського комітету з питань банківського нагляду;
- 3) між Національним банком України та органом банківського нагляду держави, в якій зареєстрована (має постійне місце проживання) іноземна особа, укладено угоду про взаємодію у сфері банківського нагляду, гармонізації їх принципів та умов.

Національний банк України має право заборонити юридичній або фізичній особі набувати або збільшувати істотну участь у банку, у разі якщо:

- 1) подано неповний пакет документів, документи містять недостовірну інформацію або не відповідають вимогам законів України чи нормативно-правових актів Національного банку України;
- 2) ділова репутація особи, а для юридичної особи і членів її виконавчого органу та/або наглядової ради, власників істотної участі у ній та всіх осіб, через яких здійснюватиметься опосередковане володіння та/або контроль істотної участі у банку, не відповідає вимогам щодо її бездоганності, установленим Національним банком України;
- 3) фінансовий стан юридичної особи та/або майновий стан фізичної особи та всіх осіб, через яких здійснюватиметься опосередковане володіння істотною участю у банку, не відповідають вимогам, установленим Національним банком України;
- 4) особа не має власних коштів для набуття або збільшення істотної участі у банку;
- 5) набуття або збільшення особою істотної участі у банку загрожуватиме інтересам вкладників та інших кредиторів банку або суперечитиме антимонопольному законодавству України;

б) структура власності юридичної особи не відповідає вимогам щодо її прозорості, встановленим Національним банком України.

Юридична особа, яка має істотну участь у банку, зобов'язана повідомляти Національний банк України у встановленому ним порядку про всі зміни структури її власності, а також надавати інформацію щодо ділової репутації новопризначених керівників у місячний строк з моменту настання відповідних змін.

Фізична особа, яка має істотну участь у банку, зобов'язана повідомляти Національний банк України у встановленому ним порядку про всі зміни в інформації, яку вона надає згідно з вимогами цієї статті.

Національний банк України має право визначати наявність значного чи вирішального впливу на управління або діяльність юридичної особи.

(стаття 34 у редакції Закону
України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 35. Достатність (адекватність) регулятивного капіталу

Банк та кожний власник істотної участі зобов'язані підтримувати норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу банку на рівні, встановленому Національним банком України.

Національний банк України має право встановлювати мінімальний коефіцієнт співвідношення основного капіталу до сукупних активів.

Національний банк України має право встановлювати мінімальний коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до зобов'язань банку.

Національний банк України, враховуючи потреби забезпечення стабільності банківської системи та загальноприйняті в міжнародній практиці принципи і стандарти, визначає мінімальний розмір регулятивного капіталу банку, мінімальне значення та порядок обчислення нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу, коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів та коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до зобов'язань банку.

Банк зобов'язаний подати на розгляд до Національного банку України план заходів щодо відновлення рівня регулятивного капіталу, якщо цей рівень зменшиться до мінімально встановленого Національним банком України. План заходів надається банком протягом 10 днів з дня встановлення факту зменшення рівня регулятивного капіталу та має визначати порядок і строки виконання запланованих заходів.

Банку забороняється виплачувати дивіденди чи розподіляти капітал банку в будь-якій формі, якщо така виплата чи розподіл призведе до порушення нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу.

Банк має право здійснювати виплату дивідендів один раз на рік за підсумками календарного року за рахунок прибутку звітного року, що залишається в розпорядженні банку. Банк здійснює виплату дивідендів у порядку, передбаченому статутом банку.

(стаття 35 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 14.09.2006 р. N 133-V,

Стаття 36. Резервний та інші фонди банку

Банки зобов'язані формувати резервний фонд на покриття непередбачених збитків по всіх статтях активів та позабалансових зобов'язаннях.

Розмір відрахувань до резервного фонду має бути не менше 5 відсотків від прибутку банку до досягнення ними 25 відсотків розміру регулятивного капіталу банку.

У разі коли діяльність банку може створювати загрозу інтересам вкладників та інших кредиторів банку, Національний банк України має право вимагати від банку збільшення розміру резервів щорічних відрахувань до них.

Банки зобов'язані формувати інші фонди та резерви на покриття збитків від активів відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України.

Глава 7. УПРАВЛІННЯ БАНКОМ

Стаття 37. Органи управління та контролю банку

Органами управління банку є загальні збори учасників, спостережна рада, правління (рада директорів) банку.

Органом контролю банку є ревізійна комісія та внутрішній аудит банку.

Стаття 38. Загальні збори учасників

Вищим органом управління банку є загальні збори учасників.

До компетенції загальних зборів банку належить прийняття рішень щодо:

- 1) визначення основних напрямів діяльності банку та затвердження звітів про їх виконання;
- 2) внесення змін та доповнень до статуту банку;
- 3) зміни розміру статутного капіталу банку;
- 4) призначення та звільнення голів та членів спостережної ради банку, ревізійної комісії;
- 5) затвердження річних результатів діяльності банку, включаючи його дочірні підприємства та заходів за результатами розгляду висновків аудиторської фірми;

(пункт 5 частини другої статті 38 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

6) розподілу прибутку;

7) припинення діяльності банку, призначення ліквідатора, затвердження ліквідаційного балансу.

Статутом банку до компетенції загальних зборів учасників можуть бути віднесені інші питання. Повноваження, визначені пунктами 1 - 7 цієї статті, належать до виключної

компетенції загальних зборів учасників. Інші повноваження загальних зборів учасників банку можуть бути делеговані до компетенції спостережної ради банку.

Рішення загальних зборів банку не має юридичної сили в разі його прийняття з використанням права голосу належних або контрольованих акцій (паїв) осіб, яким Національний банк України заборонив користуватися правом голосу належних або контрольованих акцій (паїв).

(статтю 38 доповнено частиною четвертою згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 39. Спостережна рада банку

Спостережна рада банку обирається загальними зборами учасників з числа учасників банку або їх представників. Члени спостережної ради банку не можуть входити до складу правління (ради директорів) банку, ревізійної комісії банку.

Спостережна рада банку здійснює такі функції:

1) призначає і звільняє голову та членів правління (ради директорів) керівника служби внутрішнього аудиту банку;

(пункт 1 частини другої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

2) контролює діяльність правління (ради директорів) банку;

3) визначає аудиторську фірму, розглядає її висновок та готує рекомендації загальним зборам учасників для прийняття рішення щодо нього;

(пункт 3 частини другої статті 39 у редакції Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

4) встановлює порядок проведення ревізій та контролю за фінансово-господарською діяльністю банку;

5) приймає рішення щодо покриття збитків;

6) приймає рішення щодо створення, реорганізації та ліквідації дочірніх підприємств, відокремлених підрозділів, затвердження їх статутів і положень;

(пункт 6 частини другої статті 39 у редакції Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

7) затверджує умови оплати праці та матеріального стимулювання членів правління банку;

8) готує пропозиції щодо питань, які виносяться на загальні збори учасників;

9) здійснює інші повноваження, делеговані загальними зборами учасників банку.

Повноваження і порядок роботи спостережної ради банку визначаються статутом банку чи положенням про раду банку, що затверджуються загальними зборами учасників банку.

Стаття 40. Виконавчий орган банку

Правління (рада директорів) банку є виконавчим органом банку, здійснює управління поточною діяльністю банку, формування фондів, необхідних для статутної діяльності банку, та несе відповідальність за ефективність його роботи згідно з принципами та порядком, встановленими статутом банку, рішеннями загальних зборів учасників і спостережної ради банку.

У межах своєї компетенції правління (рада директорів) діє від імені банку, підзвітне загальним зборам учасників та спостережній раді банку.

Правління (рада директорів) банку діє на підставі положення, що затверджується загальними зборами учасників чи спостережною радою банку.

Голова правління (ради директорів) банку керує роботою виконавчого органу та має право представляти банк без доручення.

Стаття 41. Ревізійна комісія

Ревізійна комісія здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю банку.

Ревізійна комісія:

- 1) контролює дотримання банком законодавства України і нормативно-правових актів Національного банку України;
- 2) розглядає звіти внутрішніх і зовнішніх аудиторів та готує відповідні пропозиції загальним зборам учасників;
- 3) вносить на загальні збори учасників або спостережній раді банку пропозиції щодо будь-яких питань, віднесених до компетенції ревізійної комісії, які стосуються фінансової безпеки і стабільності банку та захисту інтересів клієнтів.

Ревізійна комісія обирається загальними зборами учасників банку з числа учасників або їх представників. Ревізійна комісія підзвітна загальним зборам учасників банку.

Членами ревізійної комісії не можуть бути особи, які є працівниками банку.

Ревізійна комісія здійснює перевірку фінансово-господарської діяльності банку за дорученням загальних зборів учасників, спостережної ради банку або на вимогу учасника (учасників), які володіють у сукупності більше ніж 10 відсотками голосів.

Ревізійна комісія має право залучати до ревізій та перевірок зовнішніх та внутрішніх експертів і аудиторів.

Ревізійна комісія доповідає про результати ревізій та перевірок загальним зборам учасників чи спостережній раді банку. Ревізійна комісія готує висновки до звітів і балансів банку. Без висновку ревізійної комісії загальні збори учасників не мають права затверджувати фінансовий звіт банку.

Члени ревізійної комісії можуть брати участь з правом дорадчого голосу у засіданнях спостережної ради та правління (ради директорів) банку.

Засідання ревізійної комісії проводяться за необхідністю, але не рідше одного разу на рік.

Позачергові засідання ревізійної комісії можуть скликатися спостережною радою банку чи за ініціативою акціонерів, які володіють більше ніж 10 відсотками голосів.

Рішення приймається більшістю голосів членів ревізійної комісії.

Повноваження ревізійної комісії банку визначаються статутом банку, а порядок її роботи - положенням про ревізійну комісію, що затверджується загальними зборами учасників (акціонерів) банку.

Стаття 42. Вимоги до керівників банків

Керівниками банку є голова, його заступники та члени ради банку, голова, його заступники та члени правління (ради директорів), головний бухгалтер, його заступник, керівники відокремлених підрозділів банку.

(частина перша статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Керівниками банку мають бути дієздатні фізичні особи, які відповідають таким вимогам:

- 1) наявність вищої економічної, юридичної освіти чи освіти у галузі управління залежно від займаної посади (ця вимога не застосовується до членів спостережної ради банку);
- 2) стаж роботи у банківській системі за відповідним фахом не менше трьох років (ця вимога не застосовується до членів спостережної ради банку);
- 3) бездоганна ділова репутація.

Голова правління (ради директорів) та головний бухгалтер заступають на посаду після надання письмової згоди на це Національним банком України.

Голова правління (ради директорів) банку та головний бухгалтер повинні мати попередній досвід керівної роботи у банках.

Не можуть бути керівниками банку особи, які займали посади Голови Національного банку України, заступників Голови Національного банку України, керівників структурних підрозділів, які за посадою входили до складу Правління Національного банку України, та членів Ради Національного банку України, якщо з дня припинення їх повноважень не минув один рік.

(статтю 42 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом України від 09.07.2010 р. N 2478-VI)

Стаття 43. Обов'язки щодо захисту інтересів банку

При виконанні своїх обов'язків відповідно до вимог цього Закону керівники банку зобов'язані діяти на користь банку та клієнтів і зобов'язані ставити інтереси банку вище власних.

Зокрема, керівники банку зобов'язані:

- 1) ставитися з відповідальністю до виконання своїх службових обов'язків;
- 2) приймати рішення в межах наданих повноважень;

3) не використовувати службове становище у власних інтересах;

4) забезпечити збереження та передачу майна та документів банку при звільненні керівників з посади.

(частину другу статті 43 доповнено пунктом 4 згідно із Законом України від 24.07.2009 р. N 1617-VI)

Стаття 44. Управління ризиками

Банк зобов'язаний з урахуванням специфіки його роботи створити адекватну систему управління ризиками, яка має забезпечувати на постійній основі виявлення, вимірювання, контроль і моніторинг усіх видів ризиків за всіма напрямками діяльності банку на всіх організаційних рівнях та бути адекватною ризикам, що приймаються банком.

Банк зобов'язаний утворити постійно діючий підрозділ з управління ризиками, в якому зосереджені функції з управління ризиками та який відповідає за розроблення, впровадження внутрішніх положень і процедур управління ризиками, інформує керівництво про ризики, прийнятність їх рівня та надає пропозиції щодо необхідності прийняття керівництвом відповідних рішень.

(частина перша статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI, замінено двома частинами згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI, у зв'язку з цим частину другу та третю вважати відповідно частинами третьою та четвертою)

Для забезпечення додаткових заходів з метою управління ризиками банки створюють постійно діючі комітети, зокрема:

1) кредитний комітет, який щомісячно оцінює якість активів банку та готує пропозиції щодо формування резервів на покриття можливих збитків від їх знецінення;

2) комітет з питань управління активами та пасивами, який щомісячно розглядає собівартість пасивів та прибутковість активів і приймає рішення щодо політики відсоткової маржі, розглядає питання відповідності строковості активів та пасивів та надає відповідним структурним підрозділам банку рекомендації щодо усунення розбіжностей у часі, що виникають;

(пункт 2 частини третьої статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

3) тарифний комітет, який щомісячно аналізує співвідношення собівартості послуг та ринкової конкурентоспроможності діючих тарифів, відповідає за політику банку з питань операційних доходів.

Частину четверту статті 44 виключено

(згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Стаття 45. Внутрішній аудит

Банки створюють службу внутрішнього аудиту, яка є органом оперативного контролю спостережної ради банку.

(частина перша статті 45 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.06.2003 р. N 914-IV)

Служба внутрішнього аудиту виконує такі функції:

- 1) наглядає за поточною діяльністю банку;
- 2) контролює дотримання законів, нормативно-правових актів Національного банку України та рішень органів управління банку;
- 3) перевіряє результати поточної фінансової діяльності банку;
- 4) аналізує інформацію та відомості про діяльність банку, професійну діяльність її працівників, випадки перевищення повноважень посадовими особами банку;
- 5) надає спостережній раді висновки та пропозиції за результатами перевірок;

(пункт 5 частини другої статті 45 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.06.2003 р. N 914-IV)

- 6) інші функції, пов'язані з наглядом та контролем за діяльністю банку.

Служба внутрішнього аудиту підпорядковується спостережній раді банку та звітує перед нею, діє на підставі положення, затвердженого спостережною радою.

(частина третя статті 45 у редакції Закону
України від 05.06.2003 р. N 914-IV)

Служба внутрішнього аудиту має право на ознайомлення з усією документацією банку та нагляд за діяльністю будь-якого відокремленого та структурного підрозділу банку. Служба внутрішнього аудиту уповноважена вимагати письмові пояснення від окремих посадових осіб банку щодо виявлених недоліків у роботі.

(частина четверта статті 45 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Кандидатура керівника служби внутрішнього аудиту погоджується з Національним банком України.

Служба внутрішнього аудиту не несе відповідальності і не має владних повноважень щодо операцій, за якими вона здійснює аудит.

Служба внутрішнього аудиту несе відповідальність за обсяги та достовірність звітів, які подаються спостережній раді щодо питань, віднесених до її компетенції, визначених цим Законом.

(частина шоста статті 45 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 05.06.2003 р. N 914-IV)

Працівники служби внутрішнього аудиту при призначенні на посаду дають письмове зобов'язання про нерозголошення інформації щодо діяльності банку та збереження банківської таємниці відповідно до вимог глави 10 цього Закону.

Стаття 46. Обов'язки щодо інформування Національного банку України

Правління (рада директорів) банку зобов'язане протягом трьох робочих днів інформувати Національний банк України про:

1) звільнення керівника (керівників) банку та про кандидатуру на призначення на цю посаду;

2) зміну юридичної адреси і місцезнаходження банку та його відокремлених підрозділів;

(пункт 2 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

3) втрати на суму, що перевищує 15 відсотків капіталу банку;

4) падіння рівня капіталу банку нижче рівня регулятивного капіталу;

5) наявність хоча б однієї з підстав для віднесення банку до категорії проблемних або неплатоспроможних або для відкликання банківської ліцензії та ліквідації банку;

(пункт 5 частини першої статті 46 у редакції Закону України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

6) припинення банківської діяльності;

7) повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення керівнику банку, фізичній особі - власнику істотної участі або представнику юридичної особи - власнику істотної участі.

(пункт 7 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.05.2013 р. N 245-VII)

Національний банк України має право визначити перелік іншої інформації, що є важливою для цілей банківського нагляду про яку банк та власник істотної участі зобов'язані інформувати Національний банк України.

(частина друга статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Глава 8. ВИМОГИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Стаття 47. Види діяльності банку

Банк має право надавати банківські та інші фінансові послуги (крім послуг у сфері страхування), а також здійснювати іншу діяльність, визначену в цій статті.

Банк має право здійснювати банківську діяльність на підставі банківської ліцензії шляхом надання банківських послуг.

До банківських послуг належать:

- 1) залучення у вклади (депозити) коштів та банківських металів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб;
- 2) відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах;
- 3) розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик.

Банківські послуги дозволяється надавати виключно банку. Центральний депозитарій цінних паперів має право провадити окремі банківські операції на підставі ліцензії на здійснення окремих банківських операцій, що видається у встановленому Національним банком України порядку.

(частина четверта статті 47 у редакції
Закону України від 06.07.2012 р. N 5178-VI,
із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 04.07.2013 р. N 401-VII)

Банк має право надавати своїм клієнтам (крім банків) фінансові послуги, у тому числі шляхом укладення з юридичними особами (комерційними агентами) агентських договорів. Перелік фінансових послуг, що банк має право надавати своїм клієнтам (крім банків) шляхом укладення агентських договорів, встановлюється Національним банком України. Банк зобов'язаний повідомити Національний банк України про укладені ним агентські договори. Національний банк веде реєстр комерційних агентів банків та встановлює вимоги до них. Банк має право укладати агентський договір з юридичною особою, яка відповідає встановленим Національним банком України вимогам.

Частину шосту статті 47 виключено

(згідно із Законом України
від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Частину сьому статті 47 виключено

(згідно із Законом України
від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Банк, крім надання фінансових послуг, має право здійснювати також діяльність щодо:

- 1) інвестицій;
- 2) випуску власних цінних паперів;
- 3) випуску, розповсюдження та проведення лотерей;
- 4) зберігання цінностей або надання в майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа;
- 5) інкасації коштів та перевезення валютних цінностей;
- 6) ведення реєстрів власників іменних цінних паперів (крім власних акцій);

7) надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських та інших фінансових послуг.

Банк здійснює діяльність, надає банківські та інші фінансові послуги в національній валюті, а за наявності відповідної ліцензії Національного банку України - в іноземній валюті.

Банк має право вчиняти будь-які правочини, необхідні для надання ним банківських та інших фінансових послуг та здійснення іншої діяльності.

Банк має право розпочати новий вид діяльності або надання нового виду фінансових послуг (крім банківських) за умови виконання встановлених Національним банком України вимог щодо цього виду діяльності або послуги.

Банк не пізніше як за місяць до початку нового виду діяльності або надання нового виду фінансових послуг (крім банківських) зобов'язаний повідомити про це Національний банк України згідно з вимогами та в порядку, встановленими Національним банком України.

Національний банк України з метою захисту прав вкладників та інших кредиторів має право встановлювати додаткові вимоги, включаючи вимоги щодо підвищення рівня регулятивного капіталу банку чи інших економічних нормативів, щодо певного виду діяльності та надання фінансових послуг, які має право здійснювати банк.

Банк самостійно встановлює процентні ставки та комісійну винагороду за надані послуги.

(стаття 47 із змінами, внесеними згідно із
Законами України від 23.06.2009 р. N 1533-VI,
від 09.09.2010 р. N 2510-VI,
у редакції Закону України
від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 48. Обмеження щодо діяльності банків

Банкам забороняється діяльність у сфері матеріального виробництва, торгівлі (за винятком реалізації пам'ятних, ювілейних і інвестиційних монет) та страхування, крім виконання функцій страхового посередника.

Спеціалізованим банкам (за винятком ощадного) забороняється залучати вклади (депозити) від фізичних осіб в обсягах, що перевищують 5 відсотків капіталу банку.

Банк може мати у власності нерухоме майно загальною вартістю не більше 25 відсотків капіталу банку. Це обмеження не поширюється на:

- 1) приміщення, яке забезпечує технологічне здійснення банківських функцій;
- 2) майно, яке перейшло банку у власність на підставі реалізації прав заставодержателя відповідно до умов договору застави;
- 3) майно, набуте банком з метою запобігання збиткам, за умови, що таке майно має бути відчужено банком протягом одного року з моменту набуття права власності на нього.

Стаття 49. Кредитні операції

Як кредитні в цій статті розглядаються операції, зазначені в пункті 3 частини третьої статті 47 цього Закону, а також:

- 1) здійснення операцій на ринку цінних паперів від свого імені;
- 2) надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі;
- 3) придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги, приймаючи на себе ризик виконання таких вимог та прийом платежів (факторинг);
- 4) лізинг.

(частина перша статті 49 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Для проведення спільного фінансування банки можуть укласти угоди про консорціумне кредитування. В рамках такої угоди банки-учасники встановлюють умови надання кредиту та призначають банк, відповідальний за виконання угоди. Банки-учасники несуть ризик по наданому кредиту пропорційно до внесених у консорціум коштів.

Банк зобов'язаний мати структурний підрозділ, функціями якого є надання кредитів та управління операціями, пов'язаними з кредитуванням.

(частина третя статті 49 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Банкам забороняється прямо чи опосередковано надавати кредити для придбання власних цінних паперів. Використання цінних паперів власної емісії для забезпечення кредитів можливе з дозволу Національного банку України.

Банк зобов'язаний при наданні кредитів додержуватись основних принципів кредитування, у тому числі перевіряти кредитоспроможність позичальників та наявність забезпечення кредитів, додержуватись встановлених Національним банком України вимог щодо концентрації ризиків.

Частина шосту статті 49 виключено

(згідно із Законом України
від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Банк має право видавати бланкові кредити за умов додержання економічних нормативів.

Надання безпроцентних кредитів забороняється, за винятком передбачених законом випадків.

У разі несвоєчасного погашення кредиту або відсотків за його користування банк має право видавати наказ про примусову оплату боргового зобов'язання, якщо це передбачено угодою.

Стаття 50. Прямі інвестиції банків

Банки здійснюють прямі інвестиції та операції з цінними паперами відповідно до законодавства України про цінні папери, інвестиційну діяльність та згідно з нормативно-правовими актами Національного банку України.

Банк має право здійснити інвестицію лише на підставі письмового дозволу Національного банку України, який надається в порядку, встановленому Національним банком України.

(частина друга статті 50 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Банк, регулятивний капітал якого повністю відповідає вимогам для здійснення інвестицій, встановленим нормативно-правовими актами Національного банку України, має право здійснити інвестицію без письмового дозволу, у разі якщо:

- 1) інвестиція у фінансову установу становить у сукупності не більш як 1 відсоток статутного капіталу банку;
- 2) інвестиція здійснюється до статутного капіталу бюро кредитних історій, що має ліцензію спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг.

(частина третя статті 50 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Порядок інформування про здійснення інвестиції, зазначеної у частині третій цієї статті, встановлює Національний банк України.

Банку забороняється інвестувати кошти в юридичну особу, статутом якої передбачена повна відповідальність її власників.

(частина п'ята статті 50 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Пряма та/або опосередкована участь банку у статутному капіталі будь-якої юридичної особи не має перевищувати 15 відсотків статутного капіталу банку. Сукупні інвестиції банку не мають перевищувати 60 відсотків розміру статутного капіталу банку.

(частина шоста статті 50 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Вимоги частини шостої цієї статті не застосовуються в разі, якщо:

(абзац перший частини сьомої статті 50
у редакції Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

1) акції та інші цінні папери, придбані банком у зв'язку з реалізацією права заставодержателя і банк не утримує їх більше одного року;

2) інвестиція здійснюється в статутний капітал банку - учасника банківської групи;

(пункт 2 частини сьомої статті 50 у редакції
Закону України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

3) цінні папери придбані банком за договором про андеррайтинг та знаходяться у власності банку не більше одного року;

(пункт 3 частини сьомої статті 50 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

4) акції та інші цінні папери придбані банком за рахунок та від імені своїх клієнтів.

Вимоги другої та шостої частин цієї статті не поширюються на діяльність інвестиційних банків.

Стаття 51. Розрахункові банківські операції

Для здійснення банківської діяльності банки відкривають та ведуть кореспондентські рахунки у Національному банку України та інших банках в Україні і за її межами, банківські рахунки для фізичних та юридичних осіб у гривнях та іноземній валюті.

Банківські розрахунки проводяться у готівковій та безготівковій формах згідно із правилами, встановленими нормативно-правовими актами Національного банку України.

Безготівкові розрахунки проводяться на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді.

Банки в Україні можуть використовувати як платіжні інструменти платіжні доручення, платіжні вимоги, вимоги-доручення, векселі, чеки, банківські платіжні картки та інші дебетові і кредитові платіжні інструменти, що застосовуються у міжнародній банківській практиці.

Платіжні інструменти мають бути оформлені належним чином і містити інформацію про їх емітента, платіжну систему, в якій вони використовуються, правові підстави здійснення розрахункової операції і, як правило, держателя платіжного інструмента та отримувача коштів, дату валютування, а також іншу інформацію, необхідну для здійснення банком розрахункової операції, що цілком відповідають інструкціям власника рахунку або іншого передбаченого законодавством ініціатора розрахункової операції.

При виконанні розрахункової операції банк зобов'язаний перевірити достовірність та формальну відповідність документа.

Під час оплати за договорами, укладеними підприємствами, утвореними у встановленому порядку органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим чи органами місцевого самоврядування та уповноважені на отримання державних коштів, взяття за ними зобов'язань і здійснення платежів, у тому числі державними, казенними, комунальними підприємствами, а також господарськими товариствами, у статутному капіталі яких державна або комунальна частка акцій (часток, паїв) перевищує 50 відсотків, їх дочірніми підприємствами, а також підприємствами, господарськими товариствами, у статутному капіталі яких 50 і більше відсотків належить державним, у тому числі казенним, комунальним підприємствам та господарським товариствам, у статутному капіталі яких державна або комунальна частка акцій (часток, паїв) перевищує 50 відсотків, об'єднаннями таких підприємств (господарських товариств), банки перевіряють наявність звіту про результати здійснення процедури закупівлі та інших документів, що підтверджують виконання такими підприємствами та господарськими товариствами вимог [Закону України "Про здійснення державних закупівель"](#).

(статтю 51 доповнено частиною сьомою згідно із
Законом України від 15.12.2005 р. N 3205-IV,
частина сьома статті 51 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 01.06.2010 р. N 2289-VI,
який вводиться в дію з [31 липня 2010 року](#))

Стаття 52. Угоди з пов'язаними з банком особами

Угоди, що здійснюються з пов'язаними з банком особами (далі - пов'язані особи), не можуть передбачати більш сприятливі умови, ніж угоди, укладені з іншими особами. Угоди, укладені банком із пов'язаними особами на умовах, сприятливіших за звичайні, визнаються судом недійсними з моменту їх укладення.

Для цілей цього Закону пов'язаними особами є:

- 1) керівники банку, керівник служби внутрішнього аудиту, керівники та члени комітетів правління банку;
- 2) особи, які мають істотну участь у банку;
- 3) керівники юридичних осіб, які мають істотну участь у банку;
- 4) керівники та контролери споріднених осіб банку;
- 5) керівники та контролери афілійованих осіб банку;
- 6) афілійовані особи банку;
- 7) споріднені особи банку;
- 8) асоційовані особи будь-якої фізичної особи, зазначеної в пунктах 1 - 5 цієї частини;
- 9) юридичні особи, у яких асоційовані особи, визначені в пункті 8 цієї частини, є керівниками або контролерами.

(пункти 1 - 4 частини другої статті 52 замінено пунктами 1 - 9 згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Більш сприятливими умовами визначаються:

- 1) прийняття меншого забезпечення виконання зобов'язань, ніж вимагається від інших клієнтів;
- 2) придбання у пов'язаної особи майна низької якості чи за завищеною ціною;
- 3) здійснення інвестиції в цінні папери пов'язаної особи, яку банк не здійснив би в інше підприємство;
- 4) оплата товарів та послуг пов'язаної особи за цінами вищими, ніж звичайні або за таких обставин, коли такі самі товари і послуги іншої особи взагалі не були б придбані.

Банк може укладати угоди з пов'язаними особами, які передбачають нарахування відсотків та комісійних на здійснення банківських операцій, які менші звичайних, та нарахування відсотків за вкладами і депозитами, які більші звичайних, у разі, якщо прибуток банку дозволяє здійснювати це без шкоди для фінансового розвитку банку.

Банку забороняється надавати кредити будь-якій особі для погашення цією особою будь-яких зобов'язань перед пов'язаною особою банку; придбання активів пов'язаної особи банку, за винятком продукції, що виробляється цією особою; придбання цінних паперів, розміщених чи підписаних пов'язаною особою банку.

Національний банк України може своїм розпорядженням запроваджувати обмеження на суму угод із пов'язаними особами.

Стаття 53. Забезпечення конкуренції у банківській системі

Банкам забороняється укладати договори з метою обмеження конкуренції та монополізації умов надання кредитів, інших банківських послуг, встановлення процентних ставок та комісійної винагороди.

Банку забороняється встановлювати процентні ставки та комісійні винагороди на рівні нижче собівартості банківських послуг у цьому банку.

Банку забороняється вчиняти будь-які дії щодо впровадження у своїй практиці недобросовісної конкуренції.

Факти недобросовісної конкуренції щодо надання банком тих чи інших банківських послуг або здійснення операцій є підставою для заборони цьому банку подальшого надання таких послуг або здійснення операцій.

Стаття 54. Достовірність реклами

Банкам забороняється поширення реклами у будь-якій формі, що містить неправдиву інформацію про їх діяльність у сфері банківських послуг.

Національний банк України має право застосувати заходи впливу до банків та інших осіб, які порушують вимоги цієї статті.

Глава 9. ВІДНОСИНИ БАНКУ З КЛІЄНТАМИ

Стаття 55. Регулювання відносин банку з клієнтом

Відносини банку з клієнтом регулюються законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку України та угодами (договорами) між клієнтом та банком.

Банк зобов'язаний докладати максимальних зусиль для уникнення конфлікту інтересів працівників банку і клієнтів, а також конфлікту інтересів клієнтів банку.

Банкам забороняється вимагати від клієнта придбання будь-яких товарів чи послуг від банку або від спорідненої чи пов'язаної особи банку як обов'язкову умову надання банківських послуг.

Банкам забороняється в односторонньому порядку змінювати умови укладених з клієнтами договорів, зокрема, збільшувати розмір процентної ставки за кредитними договорами або зменшувати її розмір за договорами банківського вкладу (крім вкладу на вимогу), за винятком випадків, встановлених законом.

(статтю 55 доповнено частиною четвертою
згідно із Законом України від 12.12.2008 р. N 661-VI)

Стаття 56. Право клієнта на інформацію

Клієнт має право доступу до інформації щодо діяльності банку. Банки зобов'язані на вимогу клієнта надати таку інформацію:

- 1) відомості, які підлягають обов'язковій публікації, про фінансові показники діяльності банку та його економічний стан;
- 2) перелік керівників банку та його відокремлених підрозділів, а також фізичних та юридичних осіб, які мають істотну участь у банку;
- 3) перелік послуг, що надаються банком;
- 4) ціну банківських послуг;
- 5) іншу інформацію та консультації з питань надання банківських послуг;
- 6) пункт 6 статті 56 втратив чинність

(статтю 56 доповнено пунктом 6 згідно із
Законом України від 31.10.2008 р. N 639-VI,
пункт 6 статті 56 виключено з 1 січня 2011 року у зв'язку
із закінченням строку дії Закону України від 31.10.2008 р. N 639-VI)

б) щодо кількості акцій (паїв) банку, які знаходяться у власності членів виконавчого органу банку, та інформацію в обсязі, визначеному Національним банком України, про осіб, частки яких у статутному капіталі банку перевищують 5 відсотків.

(статтю 56 доповнено пунктом 6 згідно із
Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Банк зобов'язаний на постійній основі розміщувати на веб-сайті банку актуалізовану інформацію про власників істотної участі у банку в обсязі, визначеному Національним банком України.

(статтю 56 доповнено частиною другою
згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Стаття 57. Гарантування вкладів фізичних осіб

Вклади фізичних осіб банків гарантуються в порядку і розмірах, передбачених законодавством України.

(частина перша статті 57 у редакції
Закону України від 16.11.2006 р. N 358-V,
із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Вклади фізичних осіб Державного ощадного банку України гарантуються державою.

Стаття 58. Відповідальність банку за своїми зобов'язаннями

Банк відповідає за своїми зобов'язаннями всім своїм майном відповідно до законодавства.

Банк не відповідає за невиконання або несвоєчасне виконання зобов'язань у разі зупинення операцій по рахунках, арешту власних коштів банку на його рахунках уповноваженими органами державної влади.

(частина друга статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Учасники банку відповідають за зобов'язаннями банку згідно із законами України та статутом банку.

Власники істотної участі зобов'язані вживати своєчасних заходів для запобігання настання неплатоспроможності банку.

(статтю 58 доповнено частиною четвертою згідно із Законом України від 24.07.2009 р. N 1617-VI, частина четверта статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Власники істотної участі, керівники банку (крім керівників відокремлених підрозділів банку) за фіктивне банкрутство, доведення до банкрутства або приховування стійкої фінансової неспроможності банку несуть відповідальність.

На власників істотної участі та керівників банку за рішенням суду може бути покладена відповідальність за зобов'язаннями банку в разі віднесення банку з їх вини до категорії неплатоспроможних.

(статтю 58 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом України від 24.07.2009 р. N 1617-VI, частину п'яту замінено двома частинами згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Стаття 59. Арешт, стягнення та зупинення операцій по рахунках

Арешт на майно або кошти банку, що знаходяться на його рахунках, арешт на кошти та інші цінності юридичних або фізичних осіб, що знаходяться в банку, здійснюються виключно за постановою державного виконавця чи рішенням суду про стягнення коштів або про накладення арешту в порядку, встановленому законом. Зняття арешту з майна та коштів здійснюється за постановою державного виконавця або за рішенням суду.

(частина перша статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 15.03.2006 р. N 3541-IV, від 04.11.2010 р. N 2677-VI)

Зупинення власних видаткових операцій банку за його рахунками, а також видаткових операцій за рахунками юридичних або фізичних осіб здійснюється лише в разі накладення арешту відповідно до частини першої цієї статті, крім випадків, передбачених Законом України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму. Зупинення видаткових операцій здійснюється в межах суми, на яку накладено арешт, крім випадків, коли арешт накладено без встановлення такої суми.

(частина друга статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 15.03.2006 р. N 3541-IV, від 18.05.2010 р. N 2258-VI)

Забороняється накладати арешт на кореспондентські рахунки банку.

(частина третя статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.03.2006 р. N 3541-IV)

Стягнення коштів з кореспондентських рахунків банку здійснюється Національним банком України на вимогу Фонду гарантування вкладів фізичних осіб виключно у випадках, передбачених [Законом України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб"](#).

(частина четверта статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 15.03.2006 р. N 3541-IV, від 04.11.2010 р. N 2677-VI, у редакції Закону України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

(стаття 59 у редакції Закону України від 02.06.2005 р. N 2631-IV)

Глава 10. БАНКІВСЬКА ТАЄМНИЦЯ ТА КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ

Стаття 60. Банківська таємниця

Інформація щодо діяльності та фінансового стану клієнта, яка стала відомою банку у процесі обслуговування клієнта та взаємовідносин з ним чи третім особам при наданні послуг банку, є банківською таємницею.

(частина перша статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Банківською таємницею, зокрема, є:

1) відомості про банківські рахунки клієнтів, у тому числі кореспондентські рахунки банків у Національному банку України;

(пункт 1 частини другої статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 27.04.2007 р. N 997-V)

2) операції, які були проведені на користь чи за дорученням клієнта, здійснені ним угоди;

3) фінансово-економічний стан клієнтів;

4) системи охорони банку та клієнтів;

5) інформація про організаційно-правову структуру юридичної особи - клієнта, її керівників, напрями діяльності;

6) відомості стосовно комерційної діяльності клієнтів чи комерційної таємниці, будь-якого проекту, винаходів, зразків продукції та інша комерційна інформація;

7) інформація щодо звітності по окремому банку, за винятком тієї, що підлягає опублікуванню;

8) коди, що використовуються банками для захисту інформації.

Інформація про банки чи клієнтів, що збирається під час проведення банківського нагляду, становить банківську таємницю.

Інформація про банки чи клієнтів, отримана Національним банком України відповідно до міжнародного договору або за принципом взаємності від органу банківського нагляду іншої держави для використання з метою банківського нагляду або запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, чи фінансуванню тероризму, становить банківську таємницю.

(статтю 60 доповнено новою частиною четвертою згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI, у зв'язку з цим частини четверту та п'яту вважати відповідно частинами п'ятою та шостою)

Положення цієї статті не поширюються на інформацію, яка підлягає опублікуванню. Перелік інформації, що підлягає обов'язковому опублікуванню, встановлюється Національним банком України та додатково самим банком на його розсуд.

(частина п'ята статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 09.07.2010 р. N 2478-VI)

Національний банк України видає нормативно-правові акти з питань [зберігання, захисту, використання та розкриття інформації, що становить банківську таємницю](#), та надає роз'яснення щодо застосування таких актів.

(статтю 60 доповнено частиною шостою згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3163-IV)

Стаття 61. Зобов'язання щодо збереження банківської таємниці

Банки зобов'язані забезпечити збереження банківської таємниці шляхом:

- 1) обмеження кола осіб, що мають доступ до інформації, яка становить банківську таємницю;
- 2) організації спеціального діловодства з документами, що містять банківську таємницю;
- 3) застосування технічних засобів для запобігання несанкціонованому доступу до електронних та інших носіїв інформації;
- 4) застосування застережень щодо збереження банківської таємниці та відповідальності за її розголошення у договорах і угодах між банком і клієнтом.

Службовці банку при вступі на посаду підписують зобов'язання щодо збереження банківської таємниці. Керівники та службовці банків зобов'язані не розголошувати та не використовувати з вигодою для себе чи для третіх осіб конфіденційну інформацію, яка стала відома їм при виконанні своїх службових обов'язків.

Банк має право надавати інформацію, яка містить банківську таємницю, приватним особам та організаціям для забезпечення виконання ними своїх функцій або надання послуг банку відповідно до укладених між такими особами (організаціями) та банком договорів, у тому числі про відступлення права вимоги до клієнта, за умови, що передбачені договорами функції та/або послуги стосуються діяльності банку, яку він здійснює відповідно до статті 47 цього Закону.

(статтю 61 доповнено новою частиною третьою згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI, у зв'язку з цим частини третю та четверту вважати відповідно частинами четвертою та п'ятою, частина третя статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.09.2011 р. N 3795-VI)

Приватні особи та організації, які при виконанні своїх функцій або наданні послуг банку безпосередньо чи опосередковано отримали конфіденційну інформацію, зобов'язані не розголошувати цю інформацію і не використовувати її на свою користь чи на користь третіх осіб.

У разі заподіяння банку чи його клієнту збитків шляхом витоку інформації про банки та їх клієнтів з органів, які уповноважені здійснювати банківський нагляд, збитки відшкодовуються винними органами.

Стаття 62. Порядок розкриття банківської таємниці

Інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить банківську таємницю, розкривається банками:

- 1) на письмовий запит або з письмового дозволу власника такої інформації;
- 2) за рішенням суду;

(пункт 2 частини першої статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

- 3) органам прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Антимонопольного комітету України - на їх письмову вимогу стосовно операцій за рахунками конкретної юридичної особи або фізичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу;

(пункт 3 частини першої статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 20.11.2003 р. N 1294-IV)

- 4) органам доходів і зборів на їх письмову вимогу щодо наявності банківських рахунків;

(пункт 4 частини першої статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 15.02.2011 р. N 3024-VI, від 16.10.2012 р. N 5463-VI, від 04.07.2013 р. N 406-VII)

- 5) центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, на його запит щодо фінансових операцій, пов'язаних з фінансовими операціями, що стали об'єктом фінансового моніторингу (аналізу) згідно із законодавством щодо запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, а також учасників зазначених операцій;

(частину першу статті 62 доповнено пунктом 5 згідно із Законом України від 28.11.2002 р. N 249-IV, пункт 5 частини першої статті 62 у редакції Законів України від 01.12.2005 р. N 3163-IV,

від 18.05.2010 р. N 2258-VI,
із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

б) органам державної виконавчої служби на їх письмову вимогу з питань виконання рішень судів та рішень, що підлягають примусовому виконанню відповідно до [Закону України "Про виконавче провадження"](#), стосовно стану рахунків конкретної юридичної особи або фізичної особи, фізичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності;

(частину першу статті 62 доповнено пунктом 6
згідно із Законом України від 22.05.2003 р. N 835-IV,
пункт 6 частини першої статті 62 у редакції
Закону України від 04.11.2010 р. N 2677-VI)

7) Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку у випадках самостійного подання банком інформації про банк як емітент та адміністративних даних відповідно до законів про цінні папери та фондовий ринок.

(частину першу статті 62 доповнено пунктом 7
згідно із Законом України від 04.07.2012 р. N 5042-VI)

Вимога відповідного державного органу на отримання інформації, яка містить банківську таємницю, повинна:

- 1) бути викладена на бланку державного органу встановленої форми;
- 2) бути надана за підписом керівника державного органу (чи його заступника), скріпленого гербовою печаткою;
- 3) містити передбачені цим Законом підстави для отримання цієї інформації;
- 4) містити посилання на норми закону, відповідно до яких державний орган має право на отримання такої інформації.

Довідки по рахунках (вкладах) у разі смерті їх власників надаються банком особам, зазначеним власником рахунку (вкладу) в заповідальному розпорядженні банку, державним нотаріальним конторам або приватним нотаріусам, іноземним консульським установам по справах спадщини за рахунками (вкладами) померлих власників рахунків (вкладів).

Банку забороняється надавати інформацію про клієнтів іншого банку, навіть якщо їх імена зазначені у документах, угодах та операціях клієнта.

Банк має право надавати інформацію, що становить банківську таємницю, іншим банкам та Національному банку України в обсягах, необхідних при наданні кредитів, банківських гарантій.

(частина п'ята статті 62 у редакції
Закону України від 24.07.2009 р. N 1617-VI)

Банк має право розкривати інформацію, що містить банківську таємницю, особі (в тому числі яка уповноважена діяти від імені держави), на користь якої відчужуються активи та зобов'язання банку при виконанні заходів, передбачених програмою фінансового оздоровлення банку, або під час здійснення процедури ліквідації. Національний банк України має право надавати центральному органу виконавчої влади, який забезпечує

формування державної фінансової політики, інформацію, яка містить банківську таємницю щодо банків, участь у капіталізації яких бере держава.

(статтю 62 доповнено новою частиною шостою згідно із Законом України від 24.07.2009 р. N 1617-VI, у зв'язку з цим частини шосту - дев'яту вважати відповідно частинами сьомою - десятою, частина шоста статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 23.02.2012 р. N 4452-VI, від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Обмеження стосовно отримання інформації, що містить банківську таємницю, передбачені цією статтею, не поширюються на службовців Національного банку України або уповноважених ними осіб, які в межах повноважень, наданих [Законом України "Про Національний банк України"](#), здійснюють функції банківського нагляду або валютного контролю.

Обмеження стосовно отримання інформації, що містить банківську таємницю, передбачені цією статтею, не поширюються на працівників Фонду гарантування вкладів фізичних осіб при здійсненні ними функцій і повноважень, передбачених [Законом України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб"](#).

(статтю 62 доповнено новою частиною восьмою згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Національний банк України має право надавати Фонду гарантування вкладів фізичних осіб інформацію про банки чи клієнтів банків, що збирається під час проведення банківського нагляду і становить банківську таємницю, у випадках, передбачених [Законом України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб"](#).

(статтю 62 доповнено новою частиною дев'ятою згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

При здійсненні тимчасової адміністрації або ліквідації неплатоспроможного банку Фонд гарантування вкладів фізичних осіб має право розкривати інформацію, що містить банківську таємницю, приймаючому банку, перехідному банку, інвестору, що придбаває неплатоспроможний або перехідний банк, іншим особам, які задіяні у процесі здійснення тимчасової адміністрації і ліквідації банку. Зазначені особи зобов'язані забезпечити збереження отриманої інформації, що містить банківську таємницю.

(статтю 62 доповнено новою частиною десятою згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI, у зв'язку з цим частини восьму - десяту вважати відповідно частинами одинадцятою - тринадцятою)

Національний банк України відповідно до міжнародного договору України або за принципом взаємності має право надавати інформацію, отриману при здійсненні нагляду за діяльністю банків, органу банківського нагляду іншої держави, а також отримувати від органу банківського нагляду іншої держави таку інформацію. Надана (отримана) інформація може бути використана виключно з метою банківського нагляду або запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, чи фінансуванню тероризму.

(частина одинадцята статті 62 у редакції
Законів України від 01.12.2005 р. N 3163-IV,
від 24.07.2009 р. N 1617-VI)

Положення частин другої та четвертої цієї статті не поширюються на випадки надання спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу інформації про фінансові операції у випадках, передбачених законом, та органам доходів і зборів - інформації про відкриття (закриття) рахунків платників податків відповідно до [статті 69 Податкового кодексу України](#).

(частина дванадцята статті 62 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 28.11.2002 р. N 249-IV,
у редакції Закону України
від 01.12.2005 р. N 3163-IV,
із змінами, внесеними згідно із
Законами України від 18.05.2010 р. N 2258-VI,
від 02.12.2010 р. N 2756-VI,
від 04.07.2013 р. N 406-VII)

Особи, винні в порушенні порядку розкриття та використання банківської таємниці, несуть відповідальність згідно із законами України.

Глава 11. Запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом

Стаття 63. Запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом

Банки зобов'язані розробляти, впроваджувати та постійно поновлювати правила внутрішнього фінансового моніторингу та програми його здійснення з урахуванням вимог законодавства про запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Національний банк України при здійсненні нагляду за діяльністю банків проводить [перевірку банків](#) з питань дотримання ними вимог законодавства, яке регулює відносини у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, та достатності заходів для запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

(частина друга статті 63 у редакції
Закону України від 18.05.2010 р. N 2258-VI)

Стаття 64. Обов'язок щодо ідентифікації клієнтів

Банкам забороняється відкривати та вести анонімні (номерні) рахунки.

Банкам забороняється встановлювати кореспондентські відносини з банками, іншими фінансовими установами - нерезидентами, що не мають постійного місцезнаходження та не провадять діяльність за місцем своєї реєстрації та/або не підлягають відповідному нагляду в державі (на території) за місцем свого розташування, а також з банками та іншими фінансовими установами - нерезидентами, що підтримують такі кореспондентські відносини.

(статтю 64 доповнено новою частиною другою згідно із Законом України від 18.05.2010 р. N 2258-VI, у зв'язку з цим частини другу - дев'яту вважати відповідно частинами третьою - десятою)

Банкам забороняється вступати в договірні відносини з клієнтами - юридичними чи фізичними особами у разі, якщо виникає сумнів стосовно того, що особа виступає не від власного імені.

Банк зобов'язаний ідентифікувати відповідно до законодавства України:

клієнтів, що відкривають рахунки в банку;

клієнтів, які здійснюють операції, що підлягають фінансовому моніторингу;

клієнтів, що здійснюють операції з готівкою без відкриття рахунка на суму, що дорівнює або перевищує 150000 гривень, або на суму, еквівалентну зазначеній сумі в іноземній валюті;

(абзац четвертий частини четвертої статті 64 у редакції Закону України від 18.05.2010 р. N 2258-VI)

осіб, уповноважених діяти від імені зазначених клієнтів.

Рахунок клієнту відкривається та зазначені операції здійснюються лише після проведення ідентифікації особи клієнтів та вжиття заходів відповідно до законодавства, яке регулює відносини у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Банк має право витребувати, а клієнт зобов'язаний надати документи і відомості, необхідні для з'ясування суті діяльності, фінансового стану. У разі ненадання клієнтом необхідних документів чи відомостей або умисного подання неправдивих відомостей про себе банк відмовляє клієнту у його обслуговуванні. У разі наявності при здійсненні ідентифікації мотивованої підозри щодо надання клієнтом недостовірної інформації або навмисного подання інформації з метою введення в оману банк має надавати інформацію про фінансові операції клієнта центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

(частина шоста статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 18.05.2010 р. N 2258-VI, від 16.10.2012 р. N 5463-VI)

Для ідентифікації юридичної особи, за винятком підприємств державної і комунальної власності, банк зобов'язаний з'ясувати відомості про фізичних осіб, які є власниками істотної участі в цій юридичній особі, а також фізичних осіб, які здійснюють прямий або опосередкований вплив на неї. Клієнт має надавати передбачені законодавством відомості, які витребує банк з метою виконання вимог законодавства, яке регулює відносини у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. У разі ненадання таких відомостей клієнтом рахунок не відкривається, а в разі наявності раніше відкритих рахунків банк відмовляє в здійсненні обслуговування. Для ідентифікації і вжиття заходів, достатніх, на думку банку, для підтвердження особи клієнта - юридичної особи та для забезпечення спроможності банку виконувати правила внутрішнього фінансового моніторингу та програми його здійснення, у тому числі щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, банк має право витребувати інформацію,

яка стосується ідентифікації цієї особи та її керівників, у органів державної влади, банків, інших юридичних осіб, а також здійснювати заходи щодо збору такої інформації з інших джерел. Вказані органи державної влади, банки, інші юридичні особи зобов'язані протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту безоплатно надати банку таку інформацію.

(частина сьома статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 18.05.2010 р. N 2258-VI)

Для ідентифікації клієнта - фізичної особи та вжиття заходів, достатніх, на думку банку, для підтвердження його особи, банк має право витребувати інформацію, яка стосується ідентифікації цієї особи, у органів державної влади, банків, інших юридичних осіб, а також здійснювати заходи щодо збору такої інформації про цю особу, яка є необхідною для виконання правил внутрішнього фінансового моніторингу та програм його здійснення, у тому числі щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу. Органи державної влади, банки, інші юридичні особи зобов'язані протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту безоплатно надати банку таку інформацію.

(частина восьма статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 18.05.2010 р. N 2258-VI)

Ідентифікація клієнта банку не є обов'язковою при здійсненні кожної операції, якщо клієнт був раніше ідентифікований відповідно до вимог законодавства, яке регулює відносини у сфері запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Частину десяту статті 64 виключено

(згідно із Законом України від 18.05.2010 р. N 2258-VI)

Стаття 65. Зберігання документів

Усі документи про здійснення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та результати ідентифікації осіб, які здійснювали такі операції, банк зобов'язаний зберігати протягом п'яти років з дня проведення таких операцій.

Результати ідентифікації власника рахунку та особи, уповноваженої діяти від його імені, зберігаються банком протягом п'яти років після закриття рахунку.

(глава 11 у редакції Закону України від 06.02.2003 р. N 485-IV)

Розділ IV. РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. БАНКІВСЬКИЙ НАГЛЯД

Глава 12. ПОВНОВАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ

Стаття 66. Форми регулювання банківської діяльності

Державне регулювання діяльності банків здійснюється Національним банком України у таких формах:

I. Адміністративне регулювання:

- 1) реєстрація банків і ліцензування їх діяльності;
- 2) встановлення вимог та обмежень щодо діяльності банків;
- 3) застосування санкцій адміністративного чи фінансового характеру;
- 4) нагляд за діяльністю банків;
- 5) надання рекомендацій щодо діяльності банків.

II. Індикативне регулювання:

- 1) встановлення обов'язкових економічних нормативів;
- 2) визначення норм обов'язкових резервів для банків;
- 3) встановлення норм відрахувань до резервів на покриття ризиків від активних банківських операцій;
- 4) визначення процентної політики;
- 5) рефінансування банків;
- 6) кореспондентських відносин;
- 7) управління золотовалютними резервами, включаючи валютні інтервенції;
- 8) операцій з цінними паперами на відкритому ринку;
- 9) імпорту та експорту капіталу.

Стаття 67. Мета, організація, підстави та обсяг нагляду

Метою банківського нагляду є стабільність банківської системи та захист інтересів вкладників і кредиторів банку щодо безпеки зберігання коштів клієнтів на банківських рахунках.

Наглядова діяльність Національного банку України охоплює всі банки, їх відокремлені підрозділи, афілійованих та споріднених осіб банків, банківські групи, учасників банківських груп на території України та за кордоном, установи іноземних банків в Україні, а також інших юридичних та фізичних осіб у частині дотримання вимог цього Закону щодо здійснення банківської діяльності.

(частина друга статті 67 із змінами, внесеними
згідно із Законами України від 15.02.2011 р. N 3024-VI,
від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Національний банк України для цілей банківського нагляду має право отримувати від державних органів та інших осіб інформацію, у тому числі конфіденційну, щодо фінансового/майнового стану засновників банку та осіб, що набувають або збільшують істотну участь у банку, їх ділової репутації, джерел походження коштів, що використовуватимуться для формування статутного капіталу банку.

(статтю 67 доповнено новою частиною третьою згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Державні органи та інші особи зобов'язані протягом 20 днів з дня отримання запиту Національного банку України надати йому відповідну інформацію.

(статтю 67 доповнено новою частиною четвертою згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI, у зв'язку з цим частини третю - дев'яту вважати відповідно частинами п'ятою - одинадцятою)

При здійсненні банківського нагляду Національний банк України має право вимагати від банків та їх керівників, банківських груп, учасників банківських груп усунення порушень банківського законодавства, виконання нормативно-правових актів Національного банку України для уникнення або подолання небажаних наслідків, що можуть поставити під загрозу безпеку коштів, довірених таким банкам, або завдати шкоди належному веденню банківської діяльності. У разі якщо Національний банк України при здійсненні банківського нагляду дійшов висновку, що система управління ризиками банку є неефективною та/або неадекватною, банк зобов'язаний на вимогу Національного банку України невідкладно розробити та подати на погодження Національному банку України відповідний план заходів, спрямованих на усунення недоліків.

(частина п'ята статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 19.05.2011 р. N 3394-VI, від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Національний банк України має право запровадити особливий режим контролю за діяльністю банку та призначити куратора банку. Особливий режим контролю є додатковим інструментом банківського нагляду, що використовується, як правило, одночасно із заходами впливу, встановленими статтею 73 цього Закону. Під час здійснення особливого режиму контролю за діяльністю банку Національний банк України має право заборонити банку використовувати для розрахунків прями кореспондентські рахунки та/або вимагати від банку проведення розрахунків виключно через консолідований кореспондентський рахунок.

(статтю 67 доповнено новою частиною шостою згідно із Законом України від 24.07.2009 р. N 1617-VI, у зв'язку з цим частини четверту - восьму вважати відповідно частинами п'ятою - дев'ятою, частина шоста статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

При здійсненні банківського нагляду Національний банк України може користуватися послугами інших установ за окремими угодами.

У разі відкликання у банку банківської ліцензії Національний банк України повідомляє про це відповідні органи банківського нагляду інших держав, в яких банк мав філії або кореспондентські та інші рахунки.

(частина восьма статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Національний банк України здійснює банківський нагляд у формі інспекційних перевірок та безвизного нагляду.

Національний банк України у межах безвиїзного нагляду має право письмово вимагати від банку копії документів, а також письмові пояснення з питань його діяльності.

Банк зобов'язаний надавати на письмову вимогу Національного банку України відповідну інформацію та копії документів.

Національний банк України у разі розгляду питань щодо застосування заходів впливу до конкретного банку має право запрошувати для надання пояснень голову правління (ради директорів) або голову спостережної ради цього банку.

(частину дев'яту, десятую статті 67 замінено чотирма частинами згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI, у зв'язку з цим частину одинадцяту вважати частиною тринадцятою, частина дванадцята статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

При здійсненні нагляду за установами, що ведуть банківську діяльність в інших державах, Національний банк України співпрацює з відповідними органами цих держав. Повідомлення, надіслане відповідними органами інших держав, може використовуватися тільки в таких цілях:

для перевірки ліцензії установи на право ведення діяльності;

для перевірки права на здійснення банківської діяльності.

Національний банк України під час здійснення нагляду співпрацює з іншими державними органами, які здійснюють регулювання ринків фінансових послуг в Україні, та з відповідними органами нагляду за фінансовими установами іноземних держав. Співпраця відбувається на підставі укладених договорів, меморандумів чи в інших формах.

(статтю 67 доповнено частиною чотирнадцятою згідно із Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Глава 13. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, ЗВІТНІСТЬ ТА АУДИТ

Стаття 68. Загальні засади ведення бухгалтерського обліку і звітності в банках

Банки організують бухгалтерський облік відповідно до внутрішньої облікової політики, розробленої на підставі правил, встановлених Національним банком України відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

(частина перша статті 68 у редакції Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Бухгалтерський облік має забезпечувати своєчасне та повне відображення всіх банківських операцій та надання користувачам достовірної інформації про стан активів і зобов'язань, результати фінансової діяльності та їх зміни.

У фінансових звітах кожного банку відображаються результати його діяльності за звітний період.

Стаття 69. Звітність банків

Банк зобов'язаний подавати Національному банку України **фінансову** і **статистичну звітність** щодо роботи банку, його операцій, ліквідності, платоспроможності, прибутковості, а також інформацію афілійованих осіб банку з метою оцінки фінансового стану банку.

Національний банк України має право вимагати від банку подання консолідованої і субконсолідованої звітності.

(частина друга статті 69 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Національний банк України встановлює для банків:

- 1) форми звітності та методика її складання;
- 2) періодичність та строки подання звітності;
- 3) структуру пояснювальної записки;
- 4) мінімум відомостей, що підлягають опублікуванню, та строки їх подання;
- 5) методика складання консолідованої і субконсолідованої звітності.

(пункт 5 частини третьої статті 69 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Національний банк України має право в окремих випадках вимагати подання разової та тимчасової звітності від банків та банківських груп.

(частина четверта статті 69 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Кожний власник істотної участі в банку, який є юридичною особою, зобов'язаний подати Національному банку України у встановлений ним строк річний звіт про свою діяльність. Звіт повинен містити:

(абзац перший частини п'ятої статті 69 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

- 1) види діяльності, які здійснює юридична особа;
- 2) інформацію щодо суб'єктів господарювання, в яких особа має участь, що перевищує 10 відсотків, зокрема: найменування та місцезнаходження юридичної особи, розмір частки, що знаходиться у власності цієї особи, види діяльності;

(пункт 2 частини п'ятої статті 69 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

- 3) баланс та звіт про фінансові результати цієї особи на кінець останнього фінансового року, перевірені аудитором (аудиторською фірмою).

(пункт 3 частини п'ятої статті 69 у редакції Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Національний банк України має право вимагати подання інших періодичних звітів чи інформації від власників істотної участі в банку з метою здійснення нагляду за безпекою і надійністю фінансового стану банку та забезпечення дотримання положень цього Закону.

Фінансовим роком банку вважається календарний рік, який починається 1 січня.

Банк зобов'язаний протягом місяця, наступного за звітним періодом, розповсюджувати на веб-сайті банку, а також розміщувати у приміщеннях банку, до яких мають доступ клієнти, у тому числі вкладники, квартальний баланс, звіт про фінансові результати банку та примітки до звітів, перелік яких визначається Національним банком України.

Банк зобов'язаний оприлюднювати аудиторський висновок та перевірені аудиторською фірмою річну фінансову звітність і річну консолідовану фінансову звітність в обсязі, що включає:

- 1) баланс;
- 2) звіт про фінансові результати;
- 3) звіт про рух грошових коштів;
- 4) звіт про власний капітал;
- 5) примітки до звітів, перелік яких визначається Національним банком України.

Банк зобов'язаний не пізніше 30 квітня наступного за звітним року оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом із аудиторським висновком, а також інформацію в обсязі, визначеному Національним банком України, про власників істотної участі у банку шляхом публікації в періодичних виданнях та/або поширення як окремих друкованих видань чи розміщення в мережі Інтернет.

Банк самостійно або на вимогу Національного банку України протягом місяця з дня оприлюднення зобов'язаний спростувати опубліковану недостовірну фінансову звітність (річну фінансову звітність та/або річну консолідовану фінансову звітність) у такий самий спосіб, у який вона була поширена.

Голова правління та головний бухгалтер банку несуть відповідальність, установлену законодавством України, у разі оприлюднення недостовірної (неповної) фінансової звітності, а також недотримання порядку спростування такої звітності.

(частину восьму, дев'яту статті 69 замінено п'ятьма частинами
згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Відповідальна особа банківської групи зобов'язана оприлюднювати аудиторський висновок та перевірену аудиторською фірмою річну консолідовану звітність банківської групи в складі та порядку, визначених Національним банком України з урахуванням вимог частини дев'ятої цієї статті.

(статтю 69 доповнено частиною тринадцятою
згідно із Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Стаття 70. Зовнішній аудит банку

Банк зобов'язаний забезпечити проведення щорічної перевірки фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності аудиторською фірмою відповідно до законодавства України, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку України, норм і стандартів аудиту, затверджених Аудиторською палатою України згідно з міжнародними стандартами аудиту та етики.

Право на проведення аудиторської перевірки банку має аудиторська фірма, внесена до Реєстру аудиторських фірм, які мають право на проведення аудиторських перевірок банків (далі - Реєстр аудиторських фірм), що ведеться Національним банком України.

Порядок ведення та включення до Реєстру аудиторських фірм визначається нормативно-правовими актами Національного банку України.

Реєстр аудиторських фірм підлягає щорічному опублікуванню в офіційному виданні Національного банку України - журналі "Вісник Національного банку України".

Банк та аудиторська фірма зобов'язані надавати Національному банку України на його вимогу пояснення, у тому числі письмові, з питань зовнішнього аудиту банку.

Національний банк України має право вимагати від банку розширення предмета аудиторської перевірки в порядку та обсягах, визначених нормативно-правовими актами Національного банку України.

Банк має право укладати договори на проведення аудиторських перевірок річної фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності з тією самою аудиторською фірмою не більше ніж сім років поспіль.

Банк зобов'язаний у порядку та за вимогами, визначеними нормативно-правовими актами Національного банку України, надати Національному банку України аудиторський висновок та інші документи за результатами аудиту.

Аудиторська фірма зобов'язана повідомити Національний банк України про виявлені під час проведення аудиторської перевірки та надання інших аудиторських послуг викривлення показників фінансової звітності, порушення та недоліки в роботі банку, що можуть призвести до його неплатоспроможності, у тому числі значних втрат регулятивного капіталу банку.

Керівники банку зобов'язані забезпечити умови для здійснення зовнішнього аудиту банку відповідно до вимог законодавства України та на вимогу аудиторської фірми надати звіти про проведені Національним банком України перевірки банку та звіти зовнішнього і внутрішнього аудиту банку.

Аудиторська фірма на вимогу Національного банку України зобов'язана надати Національному банку України та уповноваженим ним особам робочі документи аудиторської фірми з питань аудиту банку в порядку, встановленому нормативно-правовими актами Національного банку України.

Аудиторська фірма не несе відповідальності за розкриття Національному банку України інформації у випадках, визначених у цій статті.

(стаття 70 у редакції Закону
України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Глава 14. ІНСПЕКЦІЙНІ ПЕРЕВІРКИ БАНКІВ

Стаття 71. Інспекційні перевірки банків

Кожний банк є об'єктом інспекційної перевірки уповноваженими Національним банком України особами.

(частина перша статті 71 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Перевірки здійснюються з метою визначення рівня безпеки і стабільності операцій банку, достовірності звітності банку і дотримання банком законодавства України про банки і банківську діяльність, а також нормативно-правових актів Національного банку України.

Перевірка банків здійснюється відповідно до плану, затвердженого Національним банком України. Планова перевірка здійснюється не частіше одного разу на рік. Про проведення планової перевірки Національний банк України зобов'язаний повідомити банк не пізніше, ніж за 10 днів до його початку.

Банки зобов'язані забезпечити уповноваженим Національним банком України особам умови для проведення інспекційної перевірки та вільний доступ у робочий час до всіх приміщень банку.

(частина четверта статті 71 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Керівники та працівники банку зобов'язані безоплатно надавати уповноваженим Національним банком України особам інформацію, документи та письмові пояснення з питань діяльності банку, а в разі виявлення порушень законодавства України про банки і банківську діяльність, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку України, також копії документів у порядку, встановленому Національним банком України.

(частина п'ята статті 71 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Національний банк України може прийняти рішення про проведення позапланової перевірки банку при наявності обґрунтованих підстав. Таке рішення має бути підписане Головою Національного банку України або уповноваженою ним особою.

Уповноважені Національним банком України особи мають право одержувати від банку інформацію, документи та їх копії, письмові пояснення з питань діяльності банку, а також вилучати копії документів, що свідчать про порушення законодавства України, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку України.

(частина сьома статті 71 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Не допускається надання матеріалів перевірки третім особам у разі, якщо в матеріалах перевірки відсутні дані про факти порушень законодавства, крім надання матеріалів перевірки Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

(частина восьма статті 71 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

У ході перевірки банку уповноважені Національним банком України особи мають право перевіряти будь-яку звітність афілійованої та спорідненої особи банку щодо взаємовідносин з банком з метою визначення впливу відносин з цією особою на стан банку. Для цілей перевірки афілійовані та споріднені особи сприяють Національному банку України відповідно до положень цієї статті у тому самому порядку, що застосовується до банків.

(частина дев'ята статті 71 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI)

Національний банк України має право залучати працівників Фонду гарантування вкладів фізичних осіб до участі в інспекційних перевірках проблемного банку.

(статтю 71 доповнено частиною десятою
згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Стаття 72. Перевірка осіб, які охоплюються наглядовою діяльністю Національного банку України

Національний банк України має право здійснювати перевірку осіб, які охоплюються наглядовою діяльністю Національного банку України, з метою дотримання законодавства щодо банківської діяльності. При здійсненні перевірки Національний банк України має право вимагати від цих осіб подання будь-якої інформації, необхідної для здійснення перевірки. Інспектовані особи зобов'язані подавати Національному банку України затребувану інформацію у визначений ним строк.

До осіб, які можуть бути об'єктом перевірки Національного банку України, належать власники істотної участі у банку та учасники банківських груп.

(частина друга статті 72 у редакції
Закону України від 15.02.2011 р. N 3024-VI,
із змінами, внесеними згідно із Законом
України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Об'єктом перевірки Національного банку України може бути також особа, щодо якої є достовірна інформація про здійснення цією особою банківської діяльності без банківської ліцензії.

Стаття 73. Заходи впливу

У разі порушення банками або іншими особами, які можуть бути об'єктом перевірки Національного банку України відповідно до цього Закону, банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку України, його вимог, встановлених відповідно до статті 66 цього Закону, або здійснення ризикової діяльності, яка загрожує інтересам вкладників чи інших кредиторів банку, Національний банк України адекватно вчиненому порушенню або рівню такої загрози має право застосувати заходи впливу, до яких належать:

(абзац перший частини першої статті 73 із змінами,
внесеними згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI,
у редакції Закону України
від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

1) письмове застереження;

(пункт 1 частини першої статті 73 у редакції
Закону України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

2) скликання загальних зборів учасників, спостережної ради банку, правління (ради директорів) банку;

(пункт 2 частини першої статті 73 у редакції
Закону України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

3) укладення письмової угоди з банком, за якою банк чи визначена угодою особа зобов'язується вжити заходів для усунення порушень, поліпшення фінансового стану банку, підвищення ефективності функціонування та/або адекватності системи управління ризиками тощо;

(пункт 3 частини першої статті 73 у редакції
Закону України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

4) зупинення виплати дивідендів чи розподілу капіталу в будь-якій іншій формі;

5) встановлення для банку підвищених економічних нормативів;

6) підвищення резервів на покриття можливих збитків за кредитами та іншими активами;

7) обмеження, зупинення чи припинення здійснення окремих видів здійснюваних банком операцій;

8) заборона надавати бланкові кредити;

9) накладення штрафів на:

керівника банку у розмірі до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

банк відповідно до положень, затверджених Правлінням Національного банку України, але у розмірі не більш як 1 відсоток суми зареєстрованого статутного капіталу;

власників істотної участі у банку в разі порушення ними вимог статті 34 цього Закону щодо порядку набуття або збільшення істотної участі в банку у розмірі до 10 відсотків придбаної (збільшеної) частки;

10) тимчасова, до усунення порушення, заборона використання власником істотної участі в банку права голосу придбаних акцій (паїв);

11) тимчасове, до усунення порушення, відсторонення посадової особи банку від посади;

12) віднесення банку до категорії проблемного або неплатоспроможного;

13) відкликання банківської ліцензії та ліквідація банку.

(пункт 4 частини першої статті 73 із змінами, внесеними
згідно із Законами України від 31.10.2008 р. N 639-VI,
від 15.02.2011 р. N 3024-VI,
замінено пунктами 4 - 13 згідно із
Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Частини другу статті 73 виключено

(згідно із Законом України
від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Національний банк у випадку, визначеному у пункті 10 частини першої цієї статті, призначає довірену особу, якій передається право голосу щодо цих акцій (паїв) і право будь-яким чином брати участь в управлінні банком.

(частина третя статті 73 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Національний банк України не має права призначати довіреною особою особу, яка є власником істотної участі в цьому банку.

Довірена особа зобов'язана під час голосування діяти в інтересах кваліфікованого та зваженого управління банком. Довірена особа зобов'язана протягом усього часу, упродовж якого вона зберігає свій статус, відповідати вимогам, установленим цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України щодо бездоганної ділової репутації.

(частину третю статті 73 замінено трьома частинами
згідно із Законом України від 15.02.2011 р. N 3024-VI,
у зв'язку з цим частини четверту та п'яту
вважати відповідно частинами шостою та сьомою)

Особу, яку на підставі розпорядження Національного банку України було відсторонено від посади або якій тимчасово заборонено користуватися правом голосу придбаних акцій (паїв), може бути поновлено на посаді або відновлено у використанні права голосу придбаних акцій (паїв) лише на підставі попереднього дозволу Національного банку України.

Частини сьому статті 73 виключено

(згідно із Законом України
від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Національний банк України в разі порушення банківською групою, відповідальною особою банківської групи, іншими учасниками банківської групи вимог цього Закону, нормативно-правових актів Національного банку України, здійснення ризикової діяльності, яка загрожує інтересам вкладників банку, наявності структури банківської групи, що унеможливорює здійснення нагляду на консолідованій основі, має право застосувати заходи впливу адекватно вчиненому порушенню, передбачені частиною першою цієї статті та/або будь-які зазначені нижче:

- 1) установлення для банківської групи підвищених економічних нормативів, лімітів та обмежень щодо здійснення окремих видів операцій;
- 2) заборона проведення операцій між банком та іншими учасниками банківської групи;
- 3) вимога до банку щодо відчуження часток участі в статутному капіталі дочірніх компаній, асоційованих компаній, які є членами банківської групи, розірвання угод, на підставі яких, за відсутності формального володіння, здійснюється вирішальний вплив на управління та/або діяльність цих осіб.

(статтю 73 доповнено частиною восьмою згідно із Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Національний банк України в разі порушення небанківськими фінансовими установами, що входять до складу банківської групи, вимог цього Закону, нормативно-правових актів Національного банку України має право звернутися до державних органів, що здійснюють нагляд за такими особами, щодо вжиття до цих осіб адекватних заходів впливу.

(статтю 73 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом України від 19.05.2011 р. N 3394-VI)

Стаття 74. Порядок застосування заходів впливу та санкцій за порушення банківського законодавства

Штрафи на керівників та службових осіб банку, фізичних осіб - власників істотної участі накладаються в порядку, передбаченому [Кодексом України про адміністративні правопорушення](#).

Порядок застосування заходів впливу (санкцій), передбачених законом, а також розмір фінансових санкцій, що застосовуються до банків та інших юридичних осіб, які охоплюються наглядовою діяльністю Національного банку України, встановлюються законами України та нормативно-правовими актами Національного банку України.

(частина друга статті 74 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Розділ V ПРОБЛЕМНИЙ ТА НЕПЛАТОСПРОМОЖНИЙ БАНК. ЛІКВІДАЦІЯ БАНКУ

Глава 15 КРИТЕРІЇ ВІДНЕСЕННЯ БАНКУ ДО ПРОБЛЕМНИХ ТА НЕПЛАТОСПРОМОЖНИХ

Стаття 75. Віднесення банку до категорії проблемних

Національний банк України зобов'язаний прийняти рішення про віднесення банку до категорії проблемних за умови його відповідності хоча б одному з таких критеріїв:

- 1) банк допустив зменшення розміру регулятивного капіталу та/або нормативів капіталу банку, встановленого законом та/або нормативно-правовими актами Національного банку України, на 10 і більше відсотків протягом звітного місяця;
- 2) банк не виконав вимогу вкладника або іншого кредитора, строк якої настав п'ять і більше робочих днів тому;
- 3) системне порушення банком законодавства, що регулює питання запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму;
- 4) банк порушив вимоги законодавства щодо порядку подання та/або оприлюднення звітності, в тому числі подав Національному банку України та/або оприлюднив недостовірну звітність, що призвело до суттєвого викривлення показників фінансового стану банку;

5) систематичне незабезпечення ефективності функціонування та/або адекватності системи управління ризиками, що створює загрозу інтересам вкладників чи інших кредиторів банку.

Національний банк України має право віднести банк до категорії проблемних з інших підстав, визначених нормативно-правовими актами Національного банку України.

Рішення Національного банку України про віднесення банку до категорії проблемного є банківською таємницею.

Національний банк України має право заборонити проблемному банку використовувати для розрахунків прямі кореспондентські рахунки та/або вимагати від проблемного банку проведення розрахунків виключно через консолідований кореспондентський рахунок.

Проблемний банк у строк до 180 днів зобов'язаний привести свою діяльність у відповідність із вимогами законодавства, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку України.

Проблемний банк зобов'язаний у строк до семи днів повідомити Національний банк України про заходи, які він вживатиме з метою приведення своєї діяльності у відповідність із вимогами законодавства, та на вимогу Національного банку України повідомляти його про хід виконання цих заходів.

Національний банк України протягом 180 днів з дня віднесення банку до категорії проблемних має право прийняти рішення про визнання діяльності банку такою, що відповідає законодавству, або про віднесення банку до категорії неплатоспроможних.

Національний банк України зобов'язаний не пізніше ніж через 180 днів з дня віднесення банку до категорії проблемних прийняти рішення про визнання діяльності банку такою, що відповідає законодавству, або про віднесення банку до категорії неплатоспроможних.

Стаття 76. Віднесення банку до категорії неплатоспроможних

Національний банк України зобов'язаний прийняти рішення про віднесення банку до категорії неплатоспроможних у разі:

- 1) неприведення банком своєї діяльності у відповідність із вимогами законодавства, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку України, після віднесення його до категорії проблемних, але не пізніше ніж через 180 днів з дня визнання його проблемним;
- 2) зменшення розміру регулятивного капіталу або нормативів капіталу банку до однієї третини від мінімального рівня, встановленого законом та/або нормативно-правовими актами Національного банку України;
- 3) невиконання банком протягом 10 робочих днів поспіль 10 і більше відсотків своїх зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами.

Національний банк України не пізніше дня, наступного за днем прийняття рішення про віднесення банку до категорії неплатоспроможних, повідомляє про це рішення Фонд гарантування вкладів фізичних осіб для вжиття ним заходів, передбачених [Законом України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб"](#).

Національний банк України не здійснює банківський нагляд за банком, віднесеним до категорії неплатоспроможних, та перехідним банком, крім отримання звітності в установленому Національним банком України порядку.

Національний банк України поновлює банківський нагляд за банком у день отримання рішення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб про припинення тимчасової адміністрації у зв'язку із здійсненням інвестором капіталізації банку в обсязі, що забезпечує виконання вимог нормативно-правових актів Національного банку України, у тому числі щодо економічних нормативів, та вжиття інших заходів для відновлення платоспроможності і стабільної діяльності банку.

(зміни до статті 76, передбачені [пунктом 25 розділу I Закону України від 13.04.2012 р. N 4652-VI](#), внесені не будуть у зв'язку з викладенням цієї статті з [22.09.2012 р.](#) у новій редакції [Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI](#))

Глава 16 **ЛІКВІДАЦІЯ БАНКУ**

Стаття 77. Відкликання банківської ліцензії та ліквідація банку

Банк може бути ліквідований:

- 1) за рішенням власників банку;
- 2) у разі відкликання Національним банком України банківської ліцензії з власної ініціативи або за пропозицією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Національний банк України має право відкликати банківську ліцензію з власної ініціативи у разі, якщо:

- 1) виявлено, що документи, надані для отримання банківської ліцензії, містять недостовірну інформацію;
- 2) банк не виконав жодної банківської операції протягом року з дня отримання банківської ліцензії.

Національний банк України приймає рішення про відкликання у банку банківської ліцензії та ліквідацію банку за пропозицією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб протягом п'яти днів з дня отримання такої пропозиції Фонду.

Порядок відкликання банківської ліцензії у банку, що ліквідується за ініціативою власників, визначається нормативно-правовими актами Національного банку України.

Національний банк України не пізніше дня, наступного за днем прийняття рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку, повідомляє про це банк та надсилає рішення до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб у день отримання рішення Національного банку України про ліквідацію банку набуває прав ліквідатора банку та розпочинає процедуру його ліквідації відповідно до [Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб"](#).

Процедура ліквідації банку вважається завершеною, а банк ліквідованим з дня внесення запису про це до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців.

Національний банк України вносить запис до Державного реєстру банків про ліквідацію банку на підставі отриманого від Фонду гарантування вкладів фізичних осіб рішення про затвердження ліквідаційного балансу та звіту ліквідатора.

Стаття 78. Ліквідація банку з ініціативи власників

Ліквідація банку з ініціативи власників здійснюється в порядку, передбаченому законодавством про ліквідацію юридичних осіб, у разі якщо Національний банк України після отримання рішення власників про ліквідацію банку не виявив ознак, за якими цей банк може бути віднесено до категорії проблемного або неплатоспроможного.

Власники банку мають право розпочати процедуру ліквідації банку за рішенням загальних зборів лише після надання на це згоди Національним банком України та за умови відкликання банківської ліцензії.

Якщо банк, який ліквідується за ініціативою власників, віднесено Національним банком України до категорії проблемних або неплатоспроможних, Національний банк України та Фонд гарантування вкладів фізичних осіб вживають щодо нього заходи, передбачені цим Законом та [Законом України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб"](#).

(розділ V із змінами, внесеними згідно із
Законами України від 20.09.2001 р. N 2740-III,
від 22.06.2004 р. N 1828-IV,
від 29.11.2005 р. N 3127-IV,
від 15.12.2005 р. N 3201-IV,
від 22.12.2005 р. N 3273-IV,
від 31.10.2008 р. N 639-VI,
від 24.07.2009 р. N 1617-VI,
від 23.12.2010 р. N 2856-VI,
від 04.02.2011 р. N 3011-VI,
від 15.02.2011 р. N 3024-VI,
від 19.05.2011 р. N 3385-VI,
у редакції Закону України

від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

(зміни до статті 96, передбачені [підпунктом 6 пункту 44 розділу I](#) Закону України від 16.10.2012 р. N 5463-VI, внесені не будуть у зв'язку з викладенням у редакції розділу V з [22.09.2012 р. Законом України від 23.02.2012 р. N 4452-VI](#))

Розділ VI

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Стаття 79. Оскарження рішень Національного банку України

Банк або інші особи, які охоплюються наглядовою діяльністю Національного банку України, мають право оскаржити в суді в установленому законодавством порядку рішення, дії або бездіяльність Національного банку України чи його посадових осіб.

Рішення Національного банку України, його службовців можуть бути оскаржені до суду виключно з метою встановлення законності таких рішень.

Оскарження не зупиняє виконання оскаржуваного рішення або дії.

Службовці Національного банку України та залучені ним особи не несуть особистої відповідальності за будь-які дії або бездіяльність, якщо вони діяли добросовісно та на законних підставах. Позови, подані проти таких осіб, вважаються позовами, поданими проти Національного банку України.

Національний банк України забезпечує правовий захист своїх службовців та залучених ним осіб у разі подання проти них позовів, пов'язаних із забезпеченням виконання ними функцій Національного банку України.

Шкода, заподіяна внаслідок професійної помилки службовця Національного банку України та залучених ним осіб, відшкодовується згідно із законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку України та договорами про страхування фінансової відповідальності.

(розділ VI із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 24.07.2009 р. N 1617-VI,
у редакції Закону України
від 23.02.2012 р. N 4452-VI)

Розділ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Національний банк України має право встановлювати перехідні строки виконання передбачених цим Законом норм, які не повинні перевищувати загальних строків, передбачених цим Законом, якщо це дозволить банкам досягнути відповідності з вимогами цього Закону.

Банки, створені до набрання чинності цим Законом, зобов'язані протягом двох років привести свою діяльність у відповідність з вимогами цього Закону.

Протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом Національний банк України зобов'язаний переформити ліцензії банкам відповідно до класифікації операцій, передбачених цим Законом.

До процедури створення банку, надання ліцензії на здійснення банківських операцій, що почалися і не завершилися до дня набрання чинності цим Законом, застосовуються положення цього Закону.

Процедура ліквідації банку, розпочата до дня набрання чинності цим Законом, завершується згідно з порядком, встановленим цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України, прийнятими відповідно до цього Закону.

2. До приведення законодавства у відповідність з цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України та Національному банку України у шестимісячний строк з дня опублікування цього Закону:

підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття актів, необхідних для реалізації цього Закону;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом.

4. Визнати такими, що втратили чинність:

[Закон України "Про банки і банківську діяльність"](#) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., N 25, ст. 281; Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 20, ст. 276, N 47, ст. 644, N 48, ст. 656; 1993 р., N 10, ст. 76, N 11, ст. 83, N 19, ст. 209, N 24, ст. 272, N 26, ст. 277, N 29, ст. 307, ст. 308; 1994 р., N 12, ст. 60, N 27, ст. 222; 1995 р., N 14, ст. 90, ст. 93, N 21, ст. 154; 1996 р., N 3, ст. 11, N 7, ст. 28; 1997 р., N 3, ст. 7, N 4, ст. 24, N 8, ст. 63; 1998 р., N 10, ст. 36, N 14, ст. 61, N 26, ст. 149; 1999 р., N 37, ст. 334; 2000 р., N 35, ст. 282);

[пункт 11 розділу I Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям законів України "Про державну виконавчу службу" та "Про виконавче провадження" від 19 жовтня 2000 року N 2056-III;](#)

[статтю 62 Закону України "Про Національний банк України"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., N 29, ст. 238; 2000 р., N 42, ст. 351);

[Постанову Верховної Ради України "Про порядок введення в дію Закону України "Про банки і банківську діяльність"](#) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., N 25, ст. 282; Відомості Верховної Ради України, 1994 р., N 52, ст. 467).

Президент України

м. Київ

7 грудня 2000 року

N 2121-III

Л. КУЧМА